

CEESEN-BENDER

Elaborarea acțiunilor de intervenție pentru
combaterea sărăciei energetice în cartierele
cu blocuri de apartamente

Livrabil D4.3.*

Materiale de formare privind acordarea de consultanță grupurilor vulnerabile

Nivel de diseminare: Public

WP4 Crearea instrumentelor de coordonare și asistență

2024

Co-funded by
the European Union

CENTRAL & EASTERN EUROPEAN
SUSTAINABLE ENERGY NETWORK
CEESEN-BENDER

Apel: LIFE-2022-CET

Subiect: Abordarea acțiunilor de intervenție legate de construcții în zonele vulnerabile
(LIFE-2022-CET-ENERPOV)

Schemă de finanțare: Programul Uniunii Europene pentru mediu și acțiuni climatice (LIFE 2021-2027)

Acord de grant nr.: LIFE 101120994

Data depunerii contractului: 31-08-2024

Data efectivă a depunerii: 31-08-2024

Nr. acord de grant	LIFE 101120994
Titlul complet al proiectului	Intervenții în clădiri în districte vulnerabile împotriva sărăciei energetice
Numărul și titlul livrabilului	D4.3. Materiale de formare privind acordarea de consultanță grupurilor vulnerabile
Nivel de diseminare	PUB - Public
Tip de livrabil	R – Document, Raport
Numărul pachetului de lucru	WP4
Lider de pachet de lucru	CA
Autori	Eva Suba, Karine Jegiazarjana

Finanțat de Uniunea Europeană. Opiniile exprimate sunt numai ale autorului/autorilor și nu reflectă neapărat opiniile Uniunii Europene.

Nici Uniunea Europeană, nici autoritatea care acordă grantul nu pot fi trase la răspundere pentru acestea.

Contextul proiectului CEESEN-BENDER

Scopul principal al proiectului „Elaborarea acțiunilor de intervenție pentru combaterea sărăciei energetice în cartierele cu blocuri de apartamente” (CEESEN-BENDER), lansat la 1 septembrie 2023, este **de a oferi sprijin proprietarilor și chiriașilor vulnerabili care locuiesc în blocuri de apartamente din epoca sovietică în 5 țări din Europa Centrală și de Est : Croația, Slovenia, Estonia, Polonia și România**. Proiectul îi va ajuta în procesul de renovare prin identificarea principalelor obstacole și crearea de servicii de asistență de încredere, care includ proprietarii de locuințe, asociațiile acestora și administratorii de clădiri.

Coordonat de Society for Sustainable Development Design (DOOR), proiectul CEESEN-BENDER reunește cercetători și experți europeni de renume în domeniu din șase țări: **Croația** (DOOR, Agenția Energetică din Medjimurje Ltd. / MENE, EUROLAND Ltd. / Euroland, GP STANORAD Ltd. / GP STANORAD), **Estonia** (Universitatea din Tartu / UTARTU, Agenția Regională pentru Energie Tartu / TREA, Uniunea Estoniană a Asociațiilor Cooperative de Locuințe / EKYL), **Slovenia** (Agenția Locală pentru Energie Spodnje Podravje / LEASP), **România** (Agenția Locală a Energiei Alba / ALEA, Municipiul Alba Iulia / ALBA IULIA), **Polonia** (Agenția Energetică din Mazovia / MAE, Cooperativa de Locuințe „Marysin Wawerski” / SM Marysin Waw), **Germania** (Alianța pentru Climă), Rețeaua de Energie Durabilă **din Europa Centrală și de Est** (CEESEN).

Materiale de formare privind acordarea de consultanță grupurilor vulnerabile

pentru a crește capacitatea de a oferi consultanță grupurilor vulnerabile

Scopul principal al sesiunii de formare este de a spori cunoștințele de specialitate și de a oferi îndrumări privind consultarea administratorilor de clădiri, a asociațiilor de proprietari și a proprietarilor, precum și privind abordarea gospodăriilor vulnerabile.

Cuprins

CEESEN-BENDER.....	1
Ghid și materiale de formare	7
Instrucțiuni pentru Formatori.....	7
Introducere și spargerea gheții.....	9
Modulul 1: Aspecte sociale ale energiei.....	11
Factorii care duc la sărăcia energetică: Exercițiile fizice.....	11
Partajarea și revizitarea jocului situațional (exercițiu de pre-formare).....	11
Aspecte sociale ale energiei	14
Comportament energetic	16
Opțional: Prezentare Acasă vs. Casă	18
Provocarea fundamentală: Nu vedem lucrurile în același fel.....	19
Dinamica puterii: Informații asimetrice - Înțelegerea gospodăriilor vulnerabile în procesele de renovare.....	19
Înțelegerea perspectivei proprietarului de locuință	20
Modulul 2: Implicarea părților interesate.....	23

Potențiali factori declanșatori ai luării deciziilor	24
Implicarea părților interesate cheie: Metoda de co-creare	25
Stimularea participării	29
Exercițiu de grup: Identificarea nevoilor grupurilor de părți interesate – folosind metoda „Persona”	30
Analiza nevoilor și intereselor părților interesate pentru implicare	32
Sfaturi de comunicare cu familiile vulnerabile.....	34
Strategii de comunicare.....	36
Slide-uri opționale despre bunele practici pentru campaniile de comunicare.....	38
Modulul 3: Bariere în calea implicării părților interesate	39
Adaptarea ciclului de adoptare a tehnologiei la decizia de renovare: prejudecăți și scepticism	39
Exercițiu de grup: Cum să ajungem la pragmatisti?	40
Informații asimetrice.....	42
Modulul 4: Lucrul cu rezidenții	43
Comunicare nonviolentă	43
Rezolvarea conflictelor și a dinamicii de grup perturbate.....	46
Crearea de oportunități de economisire a energiei și renovare: măsuri practice, strategii de renovare și finanțare	47
Eficiență energetică pentru economii de energie.....	47
Combinarea măsurilor ușoare și dure.....	51
Acțiuni municipale: Cum se pot realiza acestea?	52
Set de instrumente: Ghișee unice (OSS)	54
Sprijin financiar pentru renovarea clădirilor: explorarea posibilităților dincolo de nivelul național.....	55

Politica de coeziune	56
Fondul de redresare și reziliență (FRR).....	56
Grupul Băncii Europene de Investiții (BEI)	57
Facilitatea ELENA.....	58
Centrul European de Expertiză în PPP-uri (EPEC)	58
InvestUE	59
Coaliția Europeană pentru Finanțarea Eficienței Energetice	60
Subprogramul UE LIFE pentru tranziția la energie curată	61
Orizont (Horizon) Europa. Clusterul 5: Climă, Energie și Mobilitate.....	61
Instrumentul de asistență tehnică (STI)	63
Fondul Social pentru Climă (SCF)	63
Fondul de modernizare	64
Noul cadru financiar multianual („CFM”) – Propunere pentru bugetul UE 2028-2034	65
Câteva aspecte relevante pentru eficiența energetică a clădirilor.....	66
Bune practici privind instrumentele financiare pentru gospodăriile sărace energetic .	66
Inventarul resurselor de formare.....	68
Anexa 1: Linkuri online către sesiunea principală de formare	72
Anexa 2: Chestionar privind nevoile de formare	73
Anexa 2: Reguli ale sesiunii de formare, scrisoare privind răspunderea și confidențialitatea	84
Anexa 3. Material pentru stagiaari.....	87

Ghid și materiale de formare

INSTRUCȚIUNI PENTRU FORMATORI

Această formare este concepută pentru a sprijini participanții în elaborarea propriilor strategii de implicare a proprietarilor de locuințe aflați în sărăcie energetică sau în situații vulnerabile legate de măsuri de renovare energetică, ținând cont de interacțiunile umane și de abilitățile sociale necesare. Formatorii sunt invitați să combine și să potrivească modulele și conținutul în funcție de analiza nevoilor participanților. În cazul în care se identifică nevoia de a explora anumite subiecte mai detaliat, au fost elaborate materiale suplimentare, disponibile pentru descărcare. Linkuri de descărcare directă sunt introduse în secțiunile relevante.

Materialele editabile pentru exerciții sunt disponibile în tabelul de mai jos.

Această formare va fi precedată de:

- [Chestionar pentru participanți](#) și analiză efectuată de formatori pentru a înțelege pregătirea, abilitățile și nevoile existente ale participanților.
- [E-mail de înregistrare cu](#) toate informațiile necesare pentru participanți, inclusiv:
 - [Exercițiu de pregătire prealabilă](#) realizat de participanți pentru a reflecta asupra obiectivelor de învățare și „Jocul Situațional”;
 - [Curs online de pre-formare de 10 ore](#) pentru finalizarea cursului online al pactului EPAH privind sărăcia energetică.

Materialele de formare elaborate reprezintă baza sesiunii de formare. Acest tabel indică tipul de material și locația online.

Au fost colectate și clasificate și alte materiale suplimentare care pot fi utilizate pentru a extinde această sesiune de formare:

Fișier descărcabil	Descriere	Tipul de material
Formare în PPT	Formare principală cu note ale vorbitorului	Formare principală
Material informativ pentru participanți	Fișă informativă pentru cursanți, cu text detaliat și grafică	Fișă
Comunicare non-violentă în PPT	Materiale de formare suplimentare axate pe temă privind comunicarea non-violentă	Material suplimentar
Implicarea părților interesate în PPT	Materiale de formare suplimentare axate pe teme privind procesul de co-creare pentru a implica părțile interesate în planurile de renovare	Material suplimentar
Acasă vs Casă în PPT	Materiale de formare suplimentare axate pe teme pentru a înțelege perspectivele proprietarilor de locuințe în caz de dificultăți	Material suplimentar
Prejudecăți și scepticism în PPT	Materiale de formare suplimentare axate pe teme pentru a înțelege lipsa de încredere și modalitățile de depășire a acestora	Material suplimentar
Crearea de oportunități de economisire a energiei și renovare: măsuri practice, strategii de renovare și finanțare	Temă axată pe măsuri de eficiență energetică, măsuri municipale non-tehnice pentru economisirea energiei, măsuri de sprijin pentru renovări și oportunități de finanțare	Material suplimentar
CEESEN-BENDER 10 Pași pentru renovarea unui apartament în pliant	Sprijinirea procesului de renovare - pliant pentru proprietari/chiriași	Material opțional
Grafică editabilă	Grafică inclusă în materialele de formare	Material opțional

Introducere și spargerea gheții

Prezentările sunt disponibile [aici pentru descărcare](#).

Materialul informativ pentru formare este disponibil [aici pentru descărcare](#)

Exercițiu de facilitare a interacțiunii între participanți: 30 de minute

Începem prin a ne cunoaște.

Exercițiu de facilitare a interacțiunii între participanți

Alegeți o literă de la ABC!

Nu vă faceți griji dacă alții folosesc aceeași literă.

Luați o foaie de hârtie, scrieți-vă prenumele pe ea și descrieți-vă folosind cuvinte care încep cu litera aleasă.

Folosiți cât mai multe cuvinte posibile.

Aveți 2 minute să vă prezentați.

1. Alegeți o literă de la ABC! Nu vă faceți griji dacă alții folosesc aceeași literă.
2. Luați o foaie de hârtie, scrieți-vă prenumele pe ea și descrieți-vă folosind cuvinte care încep cu litera aleasă. Folosiți cât mai multe cuvinte posibile.
3. Aveți 2 minute să vă prezentați.
4. Hârtiile se lipesc pe Flipchart și rămân acolo până la sfârșitul instruirii.

Dați tonul sesiunii de formare: Bun venit la sesiunea de formare. În 8 ore, vom explora cum vă puteți ajuta colegii și alți experți să sprijine locatarii aflați în situații vulnerabile pentru a se angaja în călătoria dificilă a renovării energetice. Vom încerca să vă sprijinim în rezolvarea provocărilor concrete din propriile situații, deoarece rezolvarea problemelor este adesea legată de schimbarea comportamentală. Locatarii dintr-un bloc de apartamente vor avea atitudini și comportamente diferite, care adesea fac dificilă luarea unor decizii comune și informate, mai ales dacă consecința este o investiție mare atât în ceea ce privește resursele financiare, cât și cele emoționale. Cel mai probabil, ei trebuie să navigheze printre propriile emoții în acest proces și, potențial, să pună bazele unei schimbări comportamentale pe termen mult mai lung dezvoltându-se în acest proces, devenind mai mult: ca expert și ca persoană, parte a unei comunități.

Apoi, este afișată Agenda și se explică faptul că fiecare secțiune corespunde cu secțiunile din fișa informativă pentru participanți, unde sunt incluse informații suplimentare mai multe și detaliate. Fișierul PPT este legat direct de fiecare secțiune a fișei informative digitale, facilitând comutarea între fișiere. Menționați că secțiunile din fișa informativă marcate cu titlurile 1-2-3-4 sunt destinate să ofere suport.

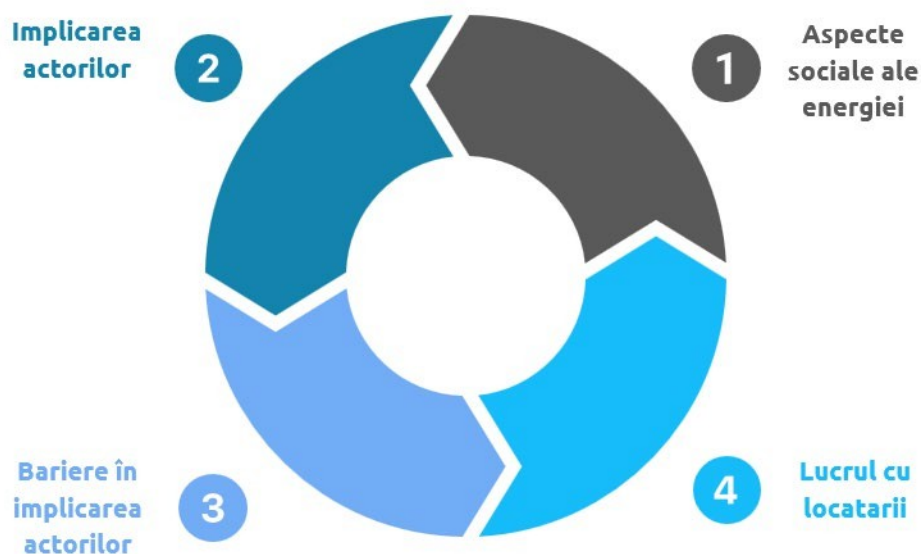

Figura 1- marchează cele 4 secțiuni. Fiecare parte este marcată cu semnul relevant în materialul informativ și în prezentare pentru a facilita navigarea printre materiale.

Reguli ale sesiunii de formare: Recapitulare

1. **Fiți punctuali și pregătiți:** ajungeți la timp la toate sesiunile.
2. **Respectați formatorul și colegii participanți:** Arătați respect față de formator, vorbitori, invitați și alți participanți, ascultând cu atenție, obținându-vă de la comportamentul perturbator și menținând o atitudine pozitivă pe tot parcursul cursului sau al atelierului.
3. **Respectați diversitatea:** tratați toți participanții cu respect și considerație, indiferent de antecedentele, experiența sau perspectivele lor.
4. **De acord să nu fii de acord:** acceptați feedback de la participanții colegilor cu privire la opiniile dvs. și respectați varietatea de realități ale participanților.
5. **Urmați instrucțiunile și ghidurile:** ascultați instrucțiunile oferite de formator și urmați orice instrucțiuni sau reguli stabilite pentru instruire. Acest lucru este necesar pentru ca sesiunile să decurgă fără probleme.
6. **Utilizați cu grijă și diligență materialele și echipamentele puse la dispoziție pentru Formare**
7. **Abțineți-vă de la a face înregistrări video și/sau audio** și de a face fotografii în spațiile de formare fără consimțământ.
8. **Solicitați clarificări atunci când este necesar:** dacă aveți întrebări sau aveți nevoie de clarificări cu privire la orice subiect abordat în timpul instruirii, nu ezitați să întrebați.
9. **Rămâneți implicat** pe tot parcursul antrenamentului.
10. **Însușiți-vă cunoștințe și abilități**

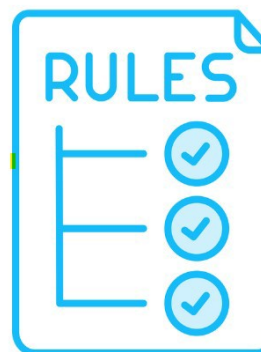

Figura 2 Înainte de a începe, sunt afișate regulile de formare care evidențiază regula respectării diversității opiniilor. Aceste reguli sunt menite să sprijine munca noastră împreună. Adresați-vă întrebărilor sau doriți să discutați oricare dintre acestea. Regulile de formare, răspunderea

Modulul 1: Aspecte sociale ale energiei

Factorii care duc la sărăcia energetică: Exercițiile fizice

1

Aspecte sociale ale energiei

Exercițiu: Factorii sărăciei energetice

Formați perechi. Fiecare pereche primește 8 carduri cu 8 cuvinte:

- Sănătate
- Educație
- Invaliditate
- Gen
- Relații sociale
- Încredere
- A fi membru al unei minorități etnice sau migranți
- Proprietatea locuinței (chiriași sau proprietari)

Aveți 5 minute. Alegeți cardul care credeți că **NU** este un factor care contribuie la vulnerabilitatea la sărăcie energetică.

După ce ați ales, explicați altor perechi de ce ați ales acel card.

5 min. Formarea grupurilor de 2-3 persoane

Participanții sunt rugați să aleagă un cartonaș despre care consideră că nu este un factor de sărăcie energetică și vulnerabilitate. După ce cartonașul este selectat, trebuie să își explice reciproc de ce au ales-o.

În această secțiune, se obține înțelegerea cauzelor și factorilor care stau la baza sărăciei energetice. Participanții sunt împărțiți în perechi, iar fiecare grup primește fișe care enumeră factorii sărăciei energetice. Participanții sunt rugați să discute și să aleagă cartonașul care nu este un factor care contribuie la vulnerabilitatea la sărăcie energetică, precum și să ofere explicațiile lor. În final, se constată că nu există un astfel de cartonaș care să nu fie un factor de sărăcie energetică. Toți aceștia sunt factori conform cercetărilor. Formatorul concluzionează că gospodăriile pot suferi de mai mulți factori și de o combinație a acestora, care le-ar identifica ca fiind sărace energetic. Participanții sunt, de asemenea, rugați să își împărtășească experiențele cu factorii care cauzează sărăcia energetică și vulnerabilitatea și să le lege de situația pe care au descris-o în faza de pre-formare din jocul situațional.

1

Aspecte sociale ale energiei

Exercițiu: Factorii sărăciei energetice
Partea a 2-a

- Împărtășiți-vă experiența cu privire la factorii care provoacă sărăcia energetică și vulnerabilitatea
- Gândiți-vă la situația pe care ați descris-o în jocul situației.

 Vă înfățișăm un exemplu practic de abordare a gospodăriei? Citiți-l în mod practic: 10 pași pentru renovarea într-un condominiu (flyer)

Partajarea și revizitarea jocului situațional (exercițiu de pre-formare)

Participanții sunt împărțiți în perechi, și sunt rugați să se prezinte într-o singură propoziție și să își împărtășească experiența privind factorii care cauzează sărăcia energetică și vulnerabilitatea. Aceștia trebuie să se

gândească la jocul situațional și să își rezume cazul într-un minut. Sunt chemați să relaționeze cu situația și să încerce să identifice factorii care cauzează sărăcia energetică și vulnerabilitatea în situația respectivă.

După sesiunea de partajare, participanții sunt rugați să reexamineze cartonașele alese. Întrucât toate cartonașele sunt factori ai sărăciei energetice, se dezvăluie faptul că prin alegerea unui cartonaș participanții ar putea să nu fie conștienți de ce factorul respectiv este o cauză a sărăciei energetice. Cartonașele alese sunt lipite pe flipchart, iar formatorii explică faptul că opiniile se pot schimba în timpul instruirii, iar grupul va reexamina flipchartul la sfârșitul instruirii pentru a vedea dacă opiniile s-au schimbat.

Recomandare pentru formatori : Formați 2 grupuri - împărțiți cercul în 2 - 10 minute.

„Participanții își notează notițele pe hârtie și le lipesc pe flipchart. În sarcinile prealabile instruirii, vi s-a cerut să luați în considerare o situație concretă în care doriți să consultați gospodăriile sărace energetic și grupurile vulnerabile pentru un proces de renovare. Ați elaborat:

ce metode și în ce moment

În această situație, considerați că aveți nevoie de informații specifice sau sprijin pentru a putea consulta gospodăriile în cel mai bun mod posibil, astfel încât acestea să se simtă confortabil cu procesul de renovare. Împărtășiți în grup orice experiențe aveți în situații similare și dacă ați găsit modalități de a aborda vulnerabilitatea gospodăriilor. Integrați exercițiul lor de pre-formare - chemați-i pe cei care au descris ceva specific.

→ Descărcați fișele pentru exercițiu: [AICI](#)

Health

Education

Disability

Gender

Choose the one card that you think is NOT a factor that contributes as vulnerability to energy poverty

Explain to your pair why you chose this card

Timeframe: each of you have 5 minutes

Choose the one card that you think is NOT a factor that contributes as vulnerability to energy poverty

Explain to your pair why you chose this card

Timeframe: each of you have 5 minutes

Choose the one card that you think is NOT a factor that contributes as vulnerability to energy poverty

Explain to your pair why you chose this card

Timeframe: each of you have 5 minutes

Choose the one card that you think is NOT a factor that contributes as vulnerability to energy poverty

Explain to your pair why you chose this card

Timeframe: each of you have 5 minutes

Social relations

Trust

Housing tenure

Choose the one card that you think is NOT a factor that contributes as vulnerability to energy poverty

Explain to your pair why you chose this card

Timeframe: each of you have 5 minutes

Choose the one card that you think is NOT a factor that contributes as vulnerability to energy poverty

Explain to your pair why you chose this card

Timeframe: each of you have 5 minutes

Choose the one card that you think is NOT a factor that contributes as vulnerability to energy poverty

Explain to your pair why you chose this card

Timeframe: each of you have 5 minutes

Aspecte sociale ale energiei

Cum poate avea energia aspectul social?

În această secțiune, participanții învață despre interconexiunile dintre energie și problemele sociale, legăturile dintre aspectele culturale și sociale și comportamentele energetice. Secțiunea începe cu vizionarea [videoclipului](#) care explică aceste interconexiuni. După videoclip, participanții sunt întrebați ce caracteristici și aspecte descrise în

videoclip li s-au părut relevante și ce ar dori să remarce. În urma discuției despre videoclip, participanții sunt rugați să împărtășească exemple din experiența lor profesională, în care au avut nevoie de expertiză socială pentru a implica părțile interesate în proiectul lor.

Note de recomandare pentru formatori: „Consumul energiei are o natură socială. Acesta oferă servicii utile care permit desfășurarea activităților sociale normale.”

De ce avem nevoie de expertiză socială?

- **Încrederea este unul dintre obstacolele cheie**
- O modalitate de a aborda problema împărțirii stimulentei
- **Reduceți informațiile asimetrice**
- **Înțelegeți mai bine emoțiile și sentimentele**
- **Îmbunătățiți comunicarea cu părțile interesate implicate**
- Politicile de abordare a sarcinilor energetice mari nu reușesc adesea să ajungă la comunitățile cu venituri foarte mici
- Structurile, valorile și dinamica socială modelează și sunt modelate de proiectarea și funcționarea sistemelor energetice
- Sistemele și consumul energetic implică munca, comportamentul și alegerile oamenilor
- Alegerile legate de energie nu sunt perfect raționale
- Accesul la energie este inegal
- Justiția este tranziție energetică
- Comportamentul energetic este întruchipat în rolurile sociale ale oamenilor

„Electrificarea locuințelor a avut la fel de mult legătură cu rolul femeilor ca gospodine și cu dinamica de gen mai largă în utilizarea tehnologiei casnice, cât și cu noile echipamente și infrastructuri.”

După videoclipul introductiv, acest diapozitiv enumeră motivele necesității expertizei sociale, subliniind importanța unei mai bune înțelegeri a emoțiilor.

Note de recomandare pentru formatori: Faceți legătura cu următorul diapozitiv: dar cum este să trăiești în sărăcie energetică? Este foarte greu să te identifiți cu acest lucru dacă nu ai experimentat-o în persoană. Chiar dacă din punct de vedere tehnic are sens, există totuși multe aspecte importante legate de sentimente și emoții. Urmăriți videoclipul de la municipalitatea din Brest, care a organizat o campanie în care a intervievat persoane aflate în situații vulnerabile și a încercat să înțeleagă mai bine ce simt acestea. Videoclipul arată sentimentul comunității și te cufundă în el. Dacă, de exemplu, oamenii nu sunt conștienți de faptul că căldura este legată de sănătate și aleg să folosească economiile financiare asociate cu renovarea energetică pentru a plăti altceva decât căldură suplimentară, este posibil să nu existe nicio creștere a temperaturii interioare și nicio îmbunătățire asociată a sănătății legate de frig în gospodărie ([Cum funcționează intervențiile pentru sărăcia energetică și sănătate? - ScienceDirect](#))

Exemplu: atunci când cineva se teme să se îndatoreze, să piardă controlul asupra încălzirii și să aibă potențiale creșteri ale costurilor ca urmare a unei intervenții, intervenția va trebui adaptată pentru a aborda aceste preocupări dacă vrem să-i convingem să participe.

Înțelegeți emoțiile și sentimentele: Orașul Brest - Maison de Sens

Ca exemplu practic de comunicare pentru implementarea unor măsuri de sprijin pentru combaterea sărăciei energetice, Primăria din Brest prezintă un videoclip. Videoclipul demonstrează experiența sărăciei energetice. Videoclipul :_Maison de Sens prezintă un exemplu despre cum întreaga comunitate ar putea înțelege dificultățile persoanelor aflate

în sărăcie energetică. După vizionarea videoclipului, participanții sunt rugați să își împărtășească impresiile.

Așadar, ați auzit diverse voci în acest videoclip care explicau cum trăiesc și cum se simte vulnerabilitatea gospodăriilor sărace energetic. De asemenea, ați văzut imagini și filmări cu construirea și funcționarea unui centru demonstrativ în Brest, într-un mall. Acest centru demonstrativ simula un apartament în care locuitorii trăiesc în sărăcie energetică, reducându-și consumul de energie pentru a economisi bani. Rezultatul a fost mucegai, camere reci și umede, din cauza stării apartamentului, fără ferestre și pereți izolați. Vizitatorii care treceau prin camere aveau căști, iar ceea ce azeau în timpul expoziției au fost aceleași povești și voci pe care tocmai le-ați auzit și chiar mai mult. În acest fel, concetățenii sunt cufundați în emoțiile și impactul sărăciei energetice la nivel personal. Așadar, de ce a făcut municipalitatea acest lucru? Motivul este că Brest a recunoscut

problema sărăciei energetice cu ani în urmă. În loc să încerce să o abordeze prin beneficii sociale sau să impună responsabilitatea cetățenilor, au asumat provocarea și au dezvoltat sistematic măsuri de combatere a sărăciei energetice, inclusiv programe de sprijin și implicarea cetățenilor care nu sunt săraci energetic. Această abordare recunoaște resursele financiare și umane necesare pentru validarea unor astfel de programe, deoarece banii utilizați sunt bani publici - deci provin de la cetățenii înșiși. Municipality a dorit să-i facă pe acei cetățeni care nu cunosc problema sărăciei energetice să înțeleagă cum sunt folosite taxele lor. Acest lucru a funcționat prin intermediul acestei experiențe captivante.

Comportament energetic

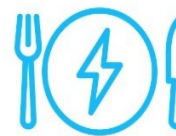
Această secțiune detaliază aspectele comportamentului energetic și ale luării deciziilor. Se explică faptul că oamenii nu iau decizii pur rațional și că există mai mulți factori care afectează luarea deciziilor. În plus, este explicat aspectul cultural ca și comportament energetic: atunci când comunități dintr-o anumită cultură s-au obișnuit să trăiască în apartamente mai reci, iar altele, dimpotrivă, s-au supraîncălzit, acest lucru a afectat și normele și comportamentele legate de energie. Sunt explicate conexiunile dintre aspectele culturale individuale care sunt legate de tipurile de cultură energetică. Comportamentele energetice și înțelegerea complexității oamenilor permit o înțelegere mai profundă a barierelor și factorilor determinanți ai renovării clădirilor. Diapozitivul care explică componentele culturilor energetice încheie secțiunea 1.

Oamenii sunt complicați

- S-a presupus că oamenii aleg întotdeauna cea mai profitabilă posibilitate pentru ei înșiși
- Individii au fost considerați izolați de contextele sociale, cum ar fi activitățile din viața de zi cu zi și alte structuri sociale.

„Când gătesc acasă, sunt preocupat cu faptul că vreau să mănânc, nu că sunt consumator de energie”

[Click mai multe despre factorii comportamentali în energie](https://www.cee-sen.eu/en/energy-behaviour)
<https://www.cee-sen.eu/en/energy-behaviour>

Aflați mai multe despre factorii comportamentali în renovări: [Click aici](#)

Recomandări pentru formatori: În primul rând, deciziile proprietarilor de locuințe au fost înțelese prin intermediul disciplinei economiei neoclasice și al teoriilor adoptării tehnologiei. Cercetările privind deciziile proprietarilor de locuințe de a efectua renovări

energetice au fost inițial înrădăcinate în economia neoclasică și în teoriile adoptării tehnologiei.

Aflați mai multe despre factorii comportamentali în renovări: [**Formare RENOVERTY**](#)

În viața de zi cu zi, oamenii nu se consideră consumatori de energie, ci consumă într-un mod inconștient, în timp ce își desfășoară practicile și rutinele obișnuite. Cu toate acestea, atunci când sunt întrebați, sunt capabili să asocieze acțiunile obișnuite cu aspecte ale eficienței energetice.

Comportamente energetice

Aspecte multiple influențează modul în care ne comportăm când vine vorba despre energie

- Psihologic
- Cultural
- Tehnic
- Economic
- Social

Aflați mai multe despre factorii comportamentali în renovări

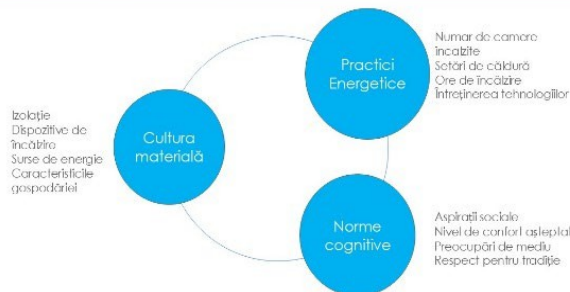
Formare RENOVERTY

Comportamentul energetic și influențele culturale

Grupurile de migranți și minorități culturale aduc comportamente energetice diferite. Atunci când oferim sfaturi energetice unei familii care provine dintr-un mediu diferit și are un comportament energetic diferit, trebuie să fim sensibili și înțelegători față de diferență, nu să impunem regulile -> înțelegem contextul -> link către diapozitivul următor

Cultura mea în calitate de cultură energetică

Jamel Stephenson et al. (2013). Cultură energetică: un cadru pentru înțelegerea comportamentelor energetice. 38(10), 6129-6129. doi:10.1016/j.enpol.2013.03.049

Punte către următorul diapozitiv: Conexiunile emoționale influențează deciziile. Dacă o informație despre EE în locuințe declanșează emoții pozitive, este probabil să se producă îmbunătățiri ale EE în contextul implicării.

Opțional: Prezentare Acasă vs. Casă

Secțiunea dată va oferi materiale de bază suplimentare privind măsurile non-tehnice de economisire a energiei, abordând distincția dintre locuință și locuință, pentru a dota mai bine prezentarea pe această temă, care poate fi susținută ca parte a modulului 2, pentru o concentrare mai profundă. Instrucțiunile sunt urmate de slide-urile prezentării.

Slide-urile prezentării pot fi descărcate separat: [Click AICI](#).

Începeți prezentarea prin a introduce întrebarea centrală care va încadra întreaga discuție. Această întrebare ar trebui să atragă imediat publicul și să-l facă să reflecteze asupra propriilor presupuneri:

Întrebare de deschidere: Cum putem vorbi despre unul și același lucru?

Yes, but differently

- Building renovation is about **Homes**
- We tend to be very technical when it comes to renovation
- As experts, we treat the buildings as and physical structures
- Homeowners do not automatically connect all the technical specifications with the improvement of their quality of life

După ce ați pus această întrebare, trebuie să recunoașteți că, deși discutăm despre aceleași structuri fizice, perspectivele noastre diferă semnificativ:

Da, dar diferit

- Renovarea clădirilor se referă la locuințe
- Avem tendința de a fi foarte tehnici când vine vorba de renovare,

- Ca experți, tratăm clădirile ca structuri fizice,
- Proprietarii de case nu leagă automat toate specificațiile tehnice de îmbunătățirea calității vieții lor.

Folosește aceste afirmații pentru a trece la conceptul central care va structura prezentarea ta - acela că diverse părți interesate văd lucrurile literalmente diferit:

Provocarea fundamentală: Nu vedem lucrurile în același fel

Acasă vs Casă

O casă este văzută ca ceva plăcut
unde pot locui

Perspectiva locatarilor

Arhitecții, inginerii și experții
energetici interpretează și încearcă
să proiecteze casa ca un produs

Perspectiva autorităților

2 Implicarea actorilor

	House	Home
Approach	Techno-economic	Socio-technical
Intervention	Just improving design, technologies, or other physical aspects of domestic buildings	Understand the comfort, identify security, privacy issues as connected to emotions and relationships as well as to social and cultural expectation
EE Expert's Role	Architects and engineers, typically employ quantitative and applied methods (large quantitative surveys, modeling, and statistics) based on local climate and building features	Trained experts to carry out qualitative and quantitative methods altogether exploring also social science methods and skills
Occupants' Role	Householders Passive Definable by experts	House owners Active Complex occupant needs

După prezentarea acestei comparații, explicați modul în care aceste perspective diferite creează provocări practice de comunicare.

Dinamica puterii: Informații asimetrice - Înțelegerea gospodăriilor vulnerabile în procesele de renovare

Asymmetric information

- As an expert, you are in a more powerful position to understand the process in detail
- Technical language and terminology is not something how homeowners speak about their dwelling - you might not be perceived
- Imagine going to a doctor who will speak to you about your health only in complicated terms you do not understand and not being willing to explain it to you

Ajută-ți audiența să înțeleagă dezechilibrul inherent de putere în interacțiunile dintre experți și proprietari:

- Ca expert, vă aflați într-o poziție mai puternică pentru a înțelege procesul în detaliu
- Limbajul și terminologia tehnică nu sunt folosite de proprietari pentru a descrie locuința lor - s-ar putea să nu fiți înțeleși.

Problema informațiilor asimetrice poate apărea atunci când experții comunică cu grupurile vulnerabile de populație. Participanților li se oferă exemplul unei vizite la medic, care ar vorbi despre un lucru atât de personal precum sănătatea cuiva, dar care nu va fi înțeles. Participanților li se cere să reflecteze asupra sentimentelor lor într-o astfel de situație. Această metaforă este folosită pentru tranziție, pentru a explica diferența dintre modul în care același lucru, în acest caz o clădire, poate fi perceput diferit. Participanților li se explică distincția utilă dintre o casă ca structură fizică din perspectiva experților și o locuință din perspectiva emoțională și personală a locuitorilor. Întrucât ambele perspective trebuie să interacționeze și să se întâlnească în procesul de renovare, participanții au explicat relevanța înțelegerii ambelor și necesitatea reconcilierii lor în procesul decizional pentru renovare.

Folosește această analogie ușor de înțeles pentru a face conceptul concret și memorabil:

Imaginează-ți că mergi la un medic care îți va vorbi despre sănătatea ta doar în termeni complicați pe care nu îi înțelegi și nu este dispus să-ți explice. Acum schimbă-ți atenția pentru a ajuta publicul să înțeleagă perspectiva proprietarului și realitatea de zi cu zi:

Înțelegerea perspectivei proprietarului de locuință

Self identification - I as energy consumer

- When people are busy with daily activities at home, they do not think of themselves as energy consumers
- In most cases, people are focused on getting things done when it comes to housework and obtaining the indoor comfort
- Rising energy prices made people more conscious about consumption, what coils stimulates behavioural change

Explicați cum își trăiesc proprietarii de case viața de zi cu zi, ceea ce diferă de modul în care experții îi clasifică:

- Când oamenii sunt ocupați cu activitățile zilnice acasă, nu se consideră consumatori de energie.
- În majoritatea cazurilor, oamenii se concentrează pe îndeplinirea sarcinilor casnice și pe obținerea confortului interior.

- Creșterea prețurilor la energie i-a făcut pe oameni mai conștienți de consum, ceea ce stimulează schimbarea comportamentului.

Continuați prin a explora diversitatea în cadrul proprietarilor de locuințe pentru a preveni simplificarea excesivă:

Persoane diferite au, de asemenea, comportamente energetice diferite.

- Cultura energetică este o combinație între identitatea culturală a unei persoane, statutul socio-economic, accesul la energie și obiceiurile de utilizare a energiei.
- Există o diferență între Est și Vest în abordarea locuințelor, energiei, acțiunilor climatice,
- Moștenirea intensității energetice a economiilor cu planificare centralizată,
- Acțiunile privind eficiența energetică și acțiunile climatice pot fi mai „familiare” unor comunități decât altora,
- Evitați moralizarea comportamentului energetic și a acțiunilor climatice,
- Politizarea energiei și a climei se reduce la viața de zi cu zi a oamenilor.

Ajută-ți publicul să aprecieze complexitatea și varietatea comportamentelor și motivațiilor proprietarilor de case:

Different people - different energy behaviours

- Behaviors such as household work (cleaning, cooking, doing the laundry), child care, in-home entertainment, hobbies, sleeping, and resting.
- Multiple studies classify different types of energy users and different household energy behaviors, e.g. conservers and spenders
- Energy consumption is determined by multiple factors from comfort perception till the habits, quality of appliances and building systems, as well as prices

• Comportamente precum treburile casnice (curățenia, gătitul, spălatul rufelor), îngrijirea copiilor, divertismentul acasă, hobby-urile, somnul și odihna.

• Studii multiple clasifică diferite tipuri de utilizatori de energie și diferite comportamente energetice ale gospodăriilor, de exemplu, cei care economisesc și cei care cheltuiesc

• Consumul de energie este determinat de mai mulți factori, de la percepția

confortului până la obiceiuri, calitatea aparatelor și a sistemelor de construcție, precum și la prețuri.

Why homes are ethical issue?

Acum trecem la abordarea considerațiilor etice de care profesioniștii trebuie să fie conștienți atunci când lucrează cu proprietarii de case: De ce locuințele reprezintă o problemă etică?

Introduceți această secțiune critică subliniind sensibilitatea necesară atunci când se discută despre locuințe: A vorbi despre locuințe este, de asemenea, o problemă sensibilă și etică; dați exemple și pentru alte subiecte sensibile, cum ar fi sănătatea.

Speaking of homes is also sensitive and ethical issue

- Be aware that people might have very traumatic experiences related to their homes, especially in the conditions of energy poverty
- Be aware on what impacts the participation may have on participants

For example, when you arrange conversations with homeowners, be aware that some of them can feel pressured in taking part

- Be careful with the questions you ask
- Observe the reactions

Aici, atrageți atenția participanților asupra modului în care își structurează în mod normal comunicarea despre clădiri cu proprietarii de case. Ideea este de a le atrage atenția asupra faptului că nu pot izola complet partea emoțională din conversațiile lor. Este important să fim sensibili la experiențele complicate pe care le-ar fi putut trăi persoanele aflate în condiții de sărăcie energetică.

Oferiți îndrumări specifice și practice pentru practica etică:

- Fiți conștienți de faptul că oamenii ar putea avea experiențe foarte traumatizante legate de locuințele lor, în special în condiții de sărăcie energetică.
- Fiți conștienți de impactul pe care participarea îl poate avea asupra celor prezenți.

Dați exemple concrete pentru a face ca aceste considerații etice să fie practice:

De exemplu, atunci când aranjați conversații cu proprietarii de case, rețineți că unii dintre ei se pot simți presați să participe .

Încheiați cu îndrumări comportamentale specifice pe care participanții le pot aplica imediat:

- Fiți atent la întrebările pe care le puneți
- Observați reacțiile
- Repetați mesajul care v-a fost comunicat

Încheiați prezentarea prin sublinierea mesajului principal conform căruia înțelegerea diferenței dintre perspectivele „casă” și „acasă” este esențială pentru o comunicare eficientă, etică și respectuoasă cu proprietarii de case în timpul proceselor de renovare. Subliniați faptul că această înțelegere duce la rezultate mai bune pentru toate părțile implicate.

Modulul 2: Implicarea părților interesate

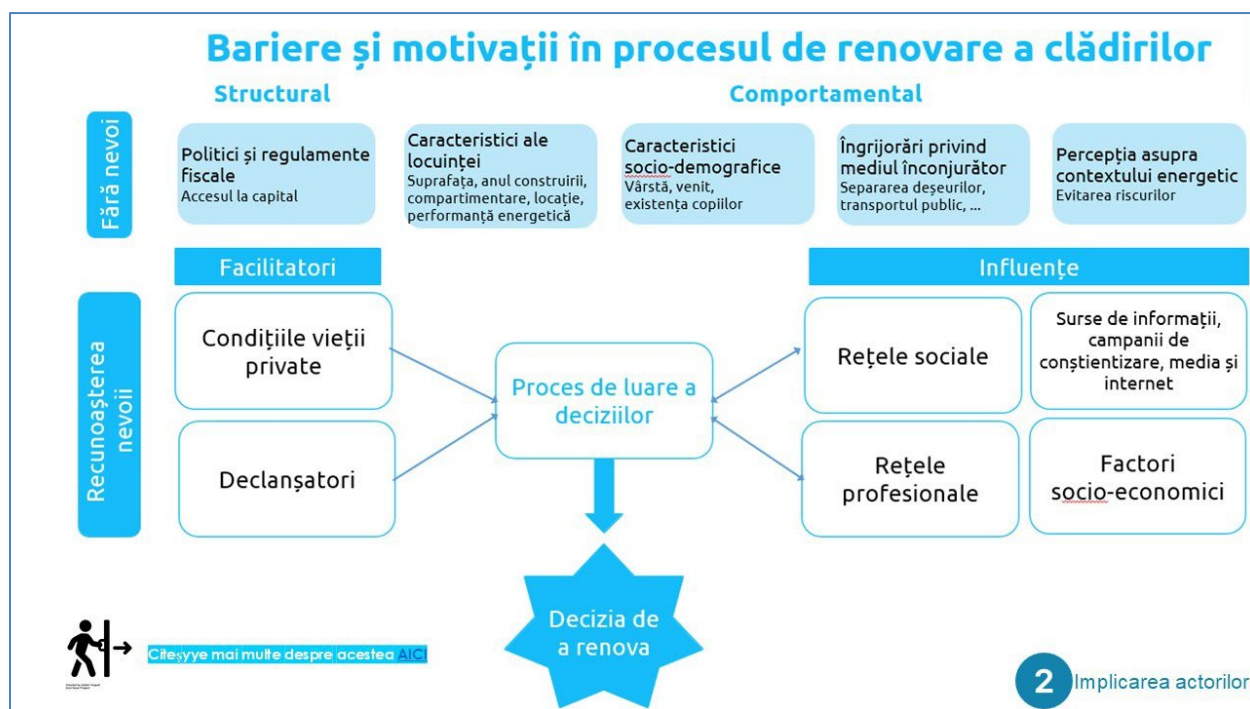

Figura 1: Ilustrație: Procesul decizional privind renovarea, ilustrație proprie inspirată de (Tjørring și Gausset, 2019), (Baginski și Weber, 2017b) (Wilson, Pettifor și Chryssochoidis, 2018)

Citește mai multe despre etapele decizionale ale oamenilor [AICI](#)

Atunci când se analizează parcursul utilizatorului în ceea ce privește renovarea clădirilor, este important să se țină cont de faptul că nu doar procesul de renovare este cel care implică diferite etape. Etapele decizionale ale oamenilor sunt modelate de diferiți factori interni și externi, cum ar fi situația socio-economică, nivelul de conștientizare a subiectului, legătura emoțională cu locuințele lor, starea clădirii etc. Diferitele etape decizionale vin la pachet cu diverse preocupări și temeri. Strategiile și mesajele eficiente adresate rezidenților ar trebui să ia în considerare și diferențele interne din cadrul grupurilor țintă, acest lucru va ajuta la obținerea unor rezultate mai bune, răspunzând unor preocupări mai detaliate. Când vine vorba de grupuri de gospodării vulnerabile, cel mai probabil acestea vor forma prima etapă de decizie de a „nu lua în considerare renovarea”. Acest lucru se întâmplă adesea din cauza situației socio-economice complexe și a lipsei de

posibilitate de a prioritiza îmbunătățirile legate de eficiența energetică în detrimentul altor necesități.

Potențiali factori declanșatori ai luării deciziilor

Schimbările situației de viață joacă un rol semnificativ în declanșarea renovărilor în gospodărie. Aceste evenimente, care fac parte din ciclurile de viață ale proprietarilor de case, influențează momentul realizării renovărilor. Evenimente importante din viață, cum ar fi obținerea unui loc de muncă, căsătoria, nașterea, mersul copiilor la școală, divorțul, accidentele și pensionarea, au impact asupra disponibilității și capacității proprietarilor de case de a se implica în renovări.

Alți factori declanșatori pentru renovare ar putea fi:

- pentru a crește valoarea de piață a proprietății sau potențialul său randament din închiriere,
- pentru a crește vandabilitatea proprietăților,
- pentru a permite proprietarului să își îndeplinească aspirațiile de stil de viață noi sau existente mai ieftin decât prin vânzarea și cumpărarea unei proprietăți alternative,
- pentru a permite proprietarului casei să se bucure de o poziție socială îmbunătățită,
- pentru a atinge obiectivele psihologice prin procesul de obținere a îmbunătățirii.

Factorii declanșatori sunt considerați a fi elemente esențiale, în același mod ca și condițiile vieții casnice care duc la identificarea nevoilor de renovare energetică. Persoanele din cercul proprietarului, inclusiv familia, prietenii și colegii, joacă un rol crucial în renovarea energetică. Opiniile, convingerile și cunoștințele lor despre renovarea casei au un impact semnificativ asupra deciziilor proprietarului. Cercetări recente arată că ei sunt cei care vor avea o influență asupra proprietarilor de apartamente prin discuțiile de zi cu zi sau prin lucrările de renovare pe care le efectuează ei înșiși.

Studiile arată că proprietarii de locuințe care au primit sfaturi de la un consultant energetic duc, în general, la investiții mai mari în măsuri de eficiență energetică mai ambițioase și calitativ mai bune, prin urmare, vizitele la fața locului și contactul direct cu proprietarii sunt esențiale. Acest contact personal este decisiv în decizia de a efectua sau nu lucrări de renovare în viitor.

Notă de recomandare pentru formatori: Subliniați că mai multe informații despre etapele decizionale, temerile și preocupările legate de renovare, sugestii pentru gestionarea acestor bariere emoționale în optarea pentru renovare și multe altele sunt detaliate în Secțiunea „[Diferite etape decizionale ale persoanelor](#)” din materialul informativ.

Cei aflați în sărăcia energetică nu iau în considerare renovarea. De ce?

Normalizarea condițiilor proaste: cei săraci energetic nu sunt întotdeauna conștienți că modul în care trăiesc ar putea fi mai bun: mai sănătos, mai sigur, mai confortabil

2 Implicarea actorilor

Cei aflați în sărăcia energetică nu iau în considerare renovarea. De ce?

Au priorități diferite - uneori chiar și satisfacerea nevoilor de bază este o luptă

Furnizarea de informații către consumatori este esențială: materialele clare și ușor de înțeles, precum și informațiile transparente, bine pregătite oferă informații instantanee despre impactul unei decizii. Un îndemn direct îi îndeamnă pe indivizi să opteze pentru produse aliniate valorilor lor, încurajând o schimbare pozitivă către sustenabilitate. Aceasta include identificarea și transmiterea beneficiilor măsurilor de renovare, ținând cont de situația personală a proprietarului. Acest proces necesită o abordare mai deschisă și din partea administratorilor clădirilor.

Implicarea părților interesate cheie: Metoda de co-creare

Pe fondul situațiilor problematice potențial diverse și multiple cu care se confruntă proprietarii aflați în situații de sărăcie energetică, evidențierea beneficiilor pentru sănătate, confort și siguranță ale practicilor eficiente energetic prezintă potențialul de a implica gospodăriile. De exemplu, atragerea atenției asupra potențialelor

pericole pentru sănătate cauzate de formarea mușchiului asociate cu încălzirea

insuficientă și/sau ventilația necorespunzătoare poate oferi o motivație suplimentară pentru aplicarea sfaturilor relevante. Cu toate acestea, atunci când vine vorba de implicarea lor și a familiilor vulnerabile în procesele de renovare, este posibilă o rată de succes mai mare, dacă aceștia sunt implicați în întregul proces de planificare de la început și au puterea și sentimentul de a putea schimba și influența procesul de renovare. În acest scop, metoda de co-creare poate fi utilă.

Created by Andrew Croquet
from House Project

Modulul acestei secțiuni: **Slide-uri cu note: Implicarea părților interesate cheie: Metoda de co-creare**

2. Implicarea actorilor

Co-crearea este un proces în care toate părțile interesate și grupurile țintă participă împreună la activități care au ca rezultat o soluție (fie o măsură de politică sau un plan de renovare) care este benefică pentru toate părțile participante.

Prezența devine participativă doar atunci când participantul dobândește experiența de a influența dezvoltarea și rezultatele acesteia.

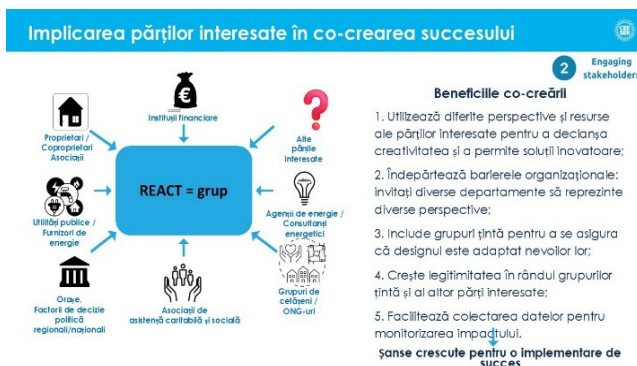
Abordarea de co-creare s-a dovedit potrivită pentru adaptarea serviciilor practice și/sau a materialelor informative la nevoile gospodăriilor aflate în sărăcie energetică. Forumul stabilit și procesele utilizate permit schimburi fructuoase între diferite părți interesate, ceea ce duce la dezvoltarea unor abordări și conținuturi noi pentru a oferi consultanță energetică și alte informații relevante grupurilor țintă vulnerabile la sărăcia energetică. Această abordare s-a dovedit potrivită pentru adaptarea conținutului măsurilor de sprijin existente și a permis activarea sinergiilor nefructificate anterior, deoarece au putut fi reunite diverse părți interesate din sectoarele social și energetic, unde acest lucru nu se întâmplă de obicei.

Includerea unor intermediari de încredere, cum ar fi organizațiile societății civile sau alți actori din domeniul social, s-a dovedit a ajuta la depășirea barierelor legate de încredere și la crearea de noi canale de informare pentru consiliere energetică și alte activități de informare. În Olanda, de exemplu, activitățile de informare în cooperare cu o biserică și o bancă de alimente au contribuit la implicarea mai multor gospodării aflate în sărăcie energetică. De asemenea, succesul Kredex în Estonia și al Cecului German pentru

Economisirea Electricității este strâns legat de încrederea acordată organizației caritabile Caritas, care o implementează.

Prin co-creare puteți ajusta lista de beneficii pentru gospodăriile vulnerabile, în cazul în care sunt de acord cu procesul de renovare. Identificarea posibilelor beneficii va încuraja proprietarii să renoveze clădirea, de exemplu:

- Eficiență energetică: Renovările axate pe îmbunătățiri eficiente energetic pot duce la reducerea consumului de energie și la facturi mai mici la utilități.
- Siguranță și securitate sporite: Renovările pot include modernizări pentru a îmbunătăți siguranța și securitatea unei proprietăți. Acestea pot implica instalarea de uși și ferestre noi, actualizarea sistemelor electrice sau încorporarea de elemente de securitate moderne.
- Costuri reduse de întreținere: Modernizarea diverselor componente în timpul unei renovări, cum ar fi înlocuirea instalațiilor sanitare sau a acoperișului vechi, poate duce la reducerea costurilor de întreținere pe termen lung. Materialele și sistemele mai noi pot necesita reparații și întreținere mai puțin frecvente.
- Mediu durabil: Renovările care încorporează materiale durabile și ecologice contribuie la conservarea mediului. Aceasta include utilizarea materialelor reciclate, a electrocasnicelor eficiente energetic și a instalațiilor sanitare care economisesc apa.
- Utilizarea optimizată a spațiului: Renovările oferă o oportunitate de a optimiza utilizarea spațiului disponibil. Aceasta poate implica reconfigurarea amenajărilor, adăugarea de soluții de depozitare sau transformarea zonelor neutilizate în spații funcționale.
- Reziliență sporită la dezastre naturale : Renovările pot include măsuri pentru a face o proprietate mai rezistentă la dezastre naturale, cum ar fi consolidarea structurilor pentru a rezista la inundații sau valuri de căldură.

Grupuri REACT = Reprezentanți ai diferitelor grupuri de părți interesate care participă împreună prin intermediul mai multor întâlniri consecutive, implementând eficient procesul de co-creare.

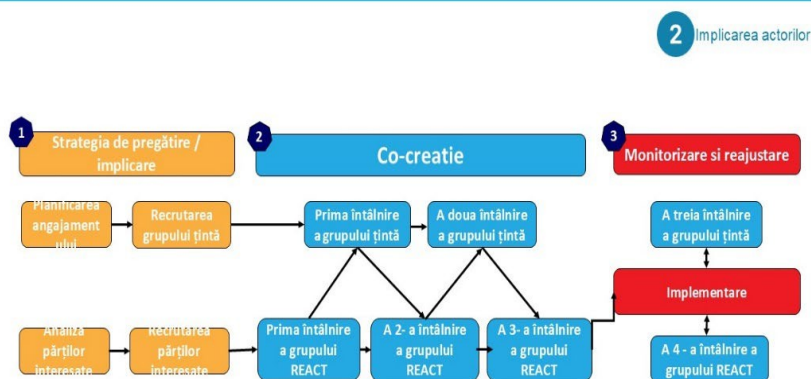
Acestea reunesc perspective și resurse de cunoștințe diferite, relevante în

special în administrațiile publice, asigură o proiectare personalizată și, de asemenea, sporesc legitimitatea și acceptarea, diferiți actori putând facilita colectarea datelor: șanse sporite de implementare cu succes.

Formați-vă propriul grup : Identificarea părților interesate relevante pentru procesul de co-creare a măsurilor de politici este primul pas important. Această sarcină poate fi ghidată prin adresarea următoarelor întrebări:

- Cine sunt potențialii beneficiari ai unei politici?
- Cine ar putea fi afectat negativ?
- Cine ar dezaproba schimbarea și ar mobiliza rezistență împotriva ei?
- Cine are ce drepturi și responsabilități?
- Cine are acces la resurse relevante, competențe sau informații cheie?
- Cine ar putea fi grupurile fără voce?
- Al cui comportament trebuie să se schimbe pentru a avea succes?

Proces schematic de co-creare

Credit: Dezvoltat de Fern Vordung, Institutul Wuppertal, Germania pentru Proiectul ENFOR.

Acest proces este împărțit în trei faze, prima fază fiind identificarea și analiza părților interesate relevante și planificarea implicării și recrutării acestora. În a doua fază, are loc dezvoltarea concretă și co-creativă a măsurilor. A treia fază este dedicată validării rezultatelor, evaluării rezultatelor și integrării lecțiilor învățate.

Prima întâlnire cu părțile interesate

servește la analizarea problemei și la găsirea unor idei inițiale despre subiectul dezvoltării ulterioare și posibilele soluții. Acestea sunt apoi discutate cu reprezentanții grupului țintă, iar feedback-ul acestora este luat în considerare în dezvoltarea conceptului.

În a doua întâlnire conceptul este prezentat și rafinat în continuare cu ajutorul feedback-ului, înainte de a intra din nou în bucla de validare cu grupul țintă și de a fi în final convenit într-o a treia întâlnire.

În a treia fază sarcina grupurilor a fost de a discuta orice probleme apărute în timpul implementării și de a elabora propuneri de adaptare.

Stimularea participării

Co-creare sau co-proiectare

2 Implicarea actorilor

Cunoașteți-vă părțile interesate / Oamenii

Identificarea părților interesate relevante pentru procesul de co-creare este primul pas important. Această sarcină poate fi ghidată punând următoarele întrebări:

- Cine sunt potențialii beneficiari ai unei politici?
- Cine ar putea fi afectat negativ?
- Cine s-ar opune schimbării și ar mobiliza rezistență împotriva ei?
- Cine are ce drepturi și responsabilități?
- Cine are acces la resurse, abilități sau informații cheie relevante?
- Cine ar putea fi grupurile fără voce?
- Al cui comportament trebuie schimbat pentru succes?

Notă: Nu uitați să notați implicarea părților interesate cheie, metoda de co-creare și cine este responsabil pentru acest lucru.

analiza:

- Care sunt experiențele sau așteptările părților interesate cu privire la procesul de renovare?
- Care sunt beneficiile și costurile actuale și potențiale viitoare ale renovării pentru partea interesată?
- Ce interese ale părților interesate intră în conflict cu obiectivele procesului de renovare?
- Ce resurse a mobilizat sau este dispusă să mobilizeze partea interesată?

Pentru a susține întregul proces, este creată o prezentare separată de diapozitive pentru a ghida participanții pe parcursul întregului proces:

Created by Armin Croquet
from NEST Project

[Diapozitive cu note: Implicarea părților interesate cheie: Metoda de co-creare](#)

[Detalii în materialul informativ: Secțiunea 2: Implicarea părților interesate: Procesul de co-creare](#)

Exercițiu de grup: Identificarea nevoilor grupurilor de părți interesate – folosind metoda „Persona”

Exercițiu de grup: Identificarea nevoilor grupurilor de părți interesate cu Personaje

→ Înțelegeți grupul țintă: creați Personaje-utilizatori

→ Rezidenți = grup divers, este posibil să aveți nevoie de mai multe personaje

Ce să includeți? - Vârstă, sex, stare familială - Nivelul veniturilor - Atitudine și comportament - Riscuri și factori motivatori	Întrebări cheie: - Ce vor locuitorii? - De ce au nevoie rezidenții? - În ce condiții locuiesc locuitorii? - Care sunt temerile și obstacolele lor?
--	---

[Persona editabilă: instrument Persona în format PPTX](#)

2

Implicarea actorilor

Created by Adrian Ciopet
from Nuclei Project

Participanții formează grupuri de 2-4 persoane. Fiecare grup primește materialul tipărit cu Persona. Li se cere să creeze câte o persona per grup care să corespundă caracteristicilor gospodăriilor din clădirea/ cartierul pe care intenționează să îl renoveze.

Formatorii creează grupuri mici în funcție de cadrul lor de guvernare (de exemplu, atunci când sunt prezente mai multe țări, grupele sunt împărțite pe țări. În cazul în care un grup este mai mare de 6 persoane, vă rugăm să îl împărțiți în 2 grupuri).

1. 15 minute: material didactic (gol)
2. Personajul ar trebui să fie o persoană săracă din punct de vedere energetic.
3. Fiecare grup să aleagă pe cineva care să prezinte persona grupului după cele 15 minute.

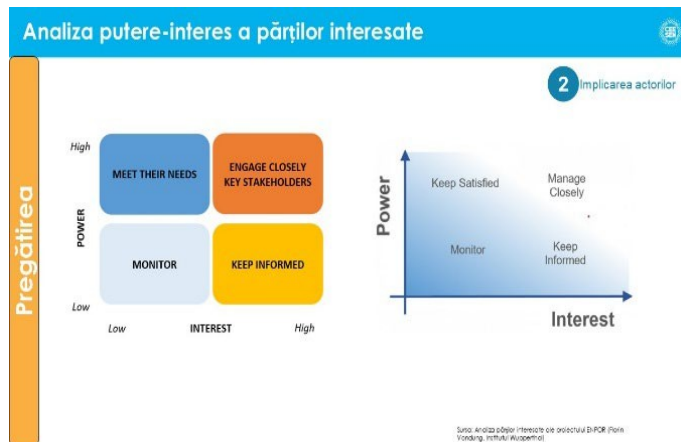
Created by Adrian Ciopet
from Nuclei Project

Un șablon „Persona” gol pentru a modela grupurile țintă : [Creați-vă propria Persona folosind acest șablon sau Persona editabilă: Instrument Persona în format PPTX](#)

Figura 4 Completată „Persona săracă energetică”

Analiza nevoilor și intereselor părților interesate pentru implicare

Personajele ajută la cartografierea structurilor de putere și interese dintr-o clădire pentru stabilirea planurilor de renovare. Asigurarea implicării pe termen lung este o provocare cheie. Prin urmare, este foarte important să se analizeze interesele și barierele existente ale acestora și să se adapteze comunicarea, beneficiile și formatele de implicare pentru a menține implicarea părților interesate.

Ar trebui oferit un program variat de activități și ar trebui concepute formate participative diferite, adecvate și atractive, care să fie pe placul părților interesate. La fel de importante sunt posibilele dezavantaje pentru gospodăriile cu deficit energetic în cadrul procesului de co-creare. Prin urmare, întâlnirile de grup trebuie pregătite cu atenție. Ar trebui alese formate adecvate situației și intereselor gospodăriilor vulnerabile. Implicarea unor intermediari, cum ar fi organizațiile locale, cu relații de încredere stabilite prin activități anterioare, ar putea ajuta la reprezentarea acestor grupuri de actori.

Analiza puterii părților interesate își propune să ajute la înțelegerea modului în care părțile interesate luate în considerare pot influența dezvoltarea, implementarea și rezultatele și să determine cât de relevante sunt acestea pentru succes. Este utilă pentru identificarea potențialilor beneficiari și „perdanți” ai consecințelor unei decizii și pentru identificarea provocărilor care trebuie înfruntate pentru a schimba comportamentul, a dezvolta capacități și a combate inegalitățile. Prin urmare, ar trebui identificate și evaluate puterea și rolurile potențiale ale diferitelor părți interesate, caracteristicile și mediul lor operațional, precum și modelele și contextele interacțiunilor dintre părțile interesate. Scopul este de a clarifica care părți interesate sunt deosebit de importante și trebuie menținute implicate, dar analiza poate, de asemenea, să scoată la iveală unde să se ofere putere grupurilor importante, dar marginalizate, pentru a îmbunătăți politicile și instituțiile.

Interes ridicat și putere ridicată: Strategia de implicare a actorilor cheie: Părțile interesate incluse în această categorie trebuie gestionate îndeaproape. Interesul lor existent față de această problemă îi ajută să fie implicați în proiecte și decizii. Aceștia au un grad ridicat de putere de sprijin, ceea ce îi transformă în actori cheie. Partenerii de proiect ar trebui

să le arate o atenție managerială susținută, să îi implice în mod regulat și să mențină relația.

Interes scăzut, dar putere mare: Satisfaceți-le nevoile: Părțile interesate incluse în această categorie reprezintă un grup la fel de important datorită influenței lor puternice. Acestea pot influența contactul general viitor. Cu toate acestea, interesul lor scăzut reprezintă o provocare. Scăderea implicării le-ar putea transforma într-un risc pentru ținta proiectului. Partenerii de proiect trebuie să se implice, să se consulte și să le ofere conținuturi și formate atractive pentru a crește gradul de conștientizare și pentru a menține sau crește nivelul de interes. => Converteți-i în actori cheie.

Interes ridicat, dar putere redusă: Mențineți-i informați: Având o influență redusă, dar un interes ridicat în această problemă, o strategie pentru acest grup de părți interesate ar trebui să fie menținerea lor la curent. Aceștia pot servi drept ambasadori importanți pentru proiect. S-ar putea discuta, totuși, dacă acest grup, aducând perspective și expertiză importante, ar trebui sprijinit în implicarea sa (de exemplu, prin crearea unui spațiu protejat etc.) pentru a echilibra lipsa lor de putere. Un risc ar putea fi ca părțile interesate cu o influență mai mare să domine discuțiile și elaborarea politicilor.

Interes scăzut și putere redusă: Monitorizare: Părțile interesate cu interes redus și influență limitată ar trebui ținute la curent.

Note de recomandare pentru formatori: Acest diapozitiv poate fi omis dacă proiectul de renovare nu dispune de timp sau dorință. Pentru a adăuga modulul „Metoda de co-creare”, faceți clic pe:

Created by Andrew Crockett
from Nisus Project

[Diapozitive cu note: Implicarea părților interesate cheie: Metoda de co-creare](#)

[Detalii în materialul informativ: Secțiunea 2: Implicarea părților interesate: Procesul de co-creare](#)

Cunoașteți-vă părțile interesate / Circumstanțele

2 Implicarea actorilor

Analiza contextului privește proiectele, dar și actorii care au o legătură tematică directă sau indirectă cu proiectul de renovare.

Analiza contextului face posibil:

- Recunoașterea și utilizarea sinergiilor
- Învățarea din experiențele/greșelile altora
- Evitarea neînțelegerilor și dezacordurilor

Sfat de implementare: Atunci când analizați contextul, organizați un mic atelier cu colegii din administrație sau cu actori din afara administrației, precum reprezentanți ai organizațiilor din moduri.

Puteti găsi o listă de verificare pentru analiza contextului în materialul informativ.

CONTEXT ANALYSIS CHECKLIST	
☒	Renovation activities / programmes / targets
☒	Regular events in building to be used for promotion
☒	Renovation activities completed in the past in the neighbourhood
☒	City/Authority departments to be informed
☒	Examples of good practice for acquisition of funds for vulnerable households
☒	Is this my best effort?

Analiza contextului poate fi fie foarte concisă, fie extinsă atât local, cât și temporal (nu doar situații existente, ci, eventual, și experiența trecută). O imagine cu adevărat completă și concludentă asupra tuturor aspectelor „mediului” va fi dificil de obținut - arta constă într-o abordare rațională.

În principiu, se poate presupune că renovarea clădirii nu este primul element de pe o foaie albă de hârtie - existând numeroase astfel de proiecte în fiecare municipalitate și în fiecare cartier. Acest fapt ar trebui luat în considerare la analiza contextului. Învățarea din greșelile altora este importantă atunci când finalizați proiectele, dar și dacă doriți să aflați mai multe despre istoria, începuturile și adaptările proiectelor existente sau să învățați din experiențele altora. Clarificarea neînțelegerilor și a dezacordurilor vă va ajuta să înțelegeți dacă alți actori interesați ar putea percepe proiectul ca o amenințare.

Următoarea este o listă de verificare care poate fi folosită ca inspirație sau ca un posibil punct de plecare pentru propria analiză a contextului.

Created by Adam Czapka from Hous Project

Puteti găsi o listă de verificare pentru analiza contextului în materialul informativ!

Sfaturi de comunicare cu familiile vulnerabile

Strategia de implicare în co-creare

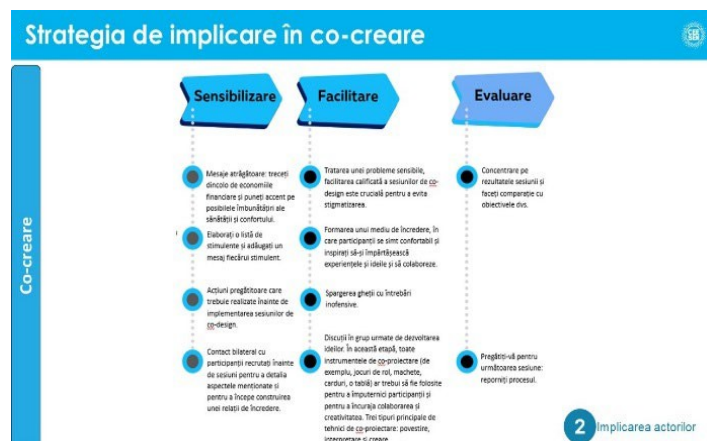
2 Implicarea actorilor

Resurse: Întrucât gospodăriile vulnerabile s-ar putea să nu aibă nici dorința, nici capacitatea de a inova independent, co-proiectarea împreună cu acestea necesită un rol activ din partea moderatorilor grupului în ceea ce privește structurarea procesului și găsirea de contribuții relevante și specifice. O altă sarcină în această etapă este

anticiparea potențialelor bariere care ar putea împiedica participarea și gândirea la posibile soluții/ strategii pentru a le depăși.

Planificare: O a doua etapă, strâns legată de aceasta, este planificarea implementării practice a implicării gospodăriilor afectate de sărăcie energetică. Aceasta cuprinde definirea acțiunilor concrete necesare pentru recrutarea participanților, pregătirea acestora pentru procesul de co-proiectare (Sensibilizare), organizarea și desfășurarea sesiunilor de co-proiectare (Facilitare) și captarea și evaluarea rezultatelor acestora (Evaluare). În cazul în care nu există acces direct la grupurile țintă sau se pot confrunta cu reticențe în a coopera, programarea și planificarea resurselor trebuie să permită o serie de interacțiuni cu organizațiile intermediare facilitatoare (telefonic sau față în față) pentru a coordona și a conveni asupra metodelor de recrutare a participanților.

Recrutare: Implicarea gospodăriilor sărace energetic tinde să fie principala provocare pentru implementarea cu succes a proiectului. Gospodăriile vulnerabile pot să nu aibă motivația de a contribui la activități de co-creare, în special în subiecte sensibile, cum ar fi sărăcia energetică. Pe lângă o posibilă neliniște legată de recunoașterea și discutarea propriilor dezavantaje cu străinii, chiriașii săraci energetic își pot percepe posibilitățile de a-și reduce consumul de energie și de a-și reduce facturile la energie ca fiind limitate. Prin urmare, stabilirea unui contact inițial este cea mai importantă parte a acestui proces. Pentru a depăși posibila neîncredere și pentru a identifica în primul rând persoanele sărace energetic, o colaborare strânsă și dezvoltarea de parteneriate continue cu intermediari de încredere reprezintă o abordare recomandată. Având în vedere că o parte din gospodăriile sărace energetic tinde să sub consume servicii energetice de bază, un mesaj atractiv ar trebui, în general, să depășească economiile monetare și să pună un accent mai puternic pe posibile îmbunătățiri ale sănătății și confortului.

Sensibilizare: Etapa de sensibilizare se referă la acțiunile pregătitoare care trebuie întreprinse înainte de implementarea sesiunilor de co-proiectare. Această etapă își propune să pregătească și să familiarizeze participanții cu conceptul, procesul și obiectivul de bază al co-proiectării și să clarifice așteptările și cerințele reciproce ale sesiunilor de co-proiectare sau ale

politicii concrete care urmează să fie reprojecată. În acest scop, dacă este posibil, moderatorii grupului ar trebui să ia legătura bilaterală cu participanții recrutați înainte de sesiuni, pentru a detalia aspectele menționate și pentru a începe construirea unei relații de încredere.

Facilitare: În cazul abordării unei probleme sensibile, facilitarea calificată a sesiunilor de co-proiectare este crucială atât pentru a evita stigmatizarea participanților, cât și pentru a permite elaborarea rezultatelor vizate. În acest scop, este important ca facilitatorii să creeze un mediu de încredere, în care participanții să se simtă confortabil și inspirați să își împărtășească experiențele și ideile și să colaboreze cu alți participanți pentru a dezvolta soluții inovatoare. În plus, facilitatorii ar trebui să comunice clar că sesiunea este un spațiu sigur și că tratarea confidențială a informațiilor private ale participanților este un principiu călăuzitor, cu excepția cazului în care se acordă permisiunea de utilizare. În cele din urmă, facilitarea activităților de colaborare cu participanți diverși necesită o observare atentă a nevoilor individuale și a dinamicii grupului, precum și capacitatea de a recalibra procesul pe baza acestor observații.

Evaluare: Ca etapă finală, ar trebui să efectuați evaluarea rezultatelor sesiunii. Baza acestei sarcini se pune în faza de conceptualizare a sesiunilor de co-proiectare, în care sunt definite atât obiectivele sesiunii, cât și abordarea de documentare pentru captarea rezultatelor. Deoarece procesul de co-proiectare este atât iterativ, cât și interactiv, evaluarea și comunicarea precisă a rezultatelor implicării gospodăriilor sărace energetic sunt cruciale pentru a asigura recunoașterea adecvată a perspectivelor și nevoilor acestora și, astfel, pentru a evita frustrarea și posibilele abandonuri.

Strategii de comunicare

Munca de comunicare poate „ajuta sau strica” procesul de co-creare.

2 Implicarea actorilor

"Cum pot ajuta?"

- Un proces bun de comunicare reduce problemele.
- Urmărirea acțiunilor de comunicare în formatul de co-creare oferă o mentalitate colaborativă.
- Activitățile de comunicare pot crește legitimitatea deciziilor, oferind transparență și proceduri bine explicate.
- Comunicarea bună economisește timp pentru echipă și pentru

După acoperirea aspectelor operaționale, abordați strategiile de comunicare care susțin întregul proces.

Mesajele pe care le transmiteți reprezintă esența întregului proces de comunicare. Pe lângă provocarea (adică rațiunea pentru) și misiunea renovării, nu

trebuie să uităm să menționăm și beneficiile pe care le oferă diferitelor părți interesate.

Provocare: Formatul blocului cu gospodării vulnerabile și sărace energetic face foarte dificilă investiția în renovarea eficientă energetic. Interesele și temerile se ciocnesc, iar gestionarea procesului poate fi dificilă. **Misiune:** Colaborarea între grupurile de părți interesate, principalul punct forte al procesului, va crea un context incluziv și va sprijini proiectarea și implementarea măsurilor de renovare. **Ofertă:** Membrii grupului au șansa de a se alătura unui proces structurat de co-creare: în timp ce li se cere să își ofere perspectivele, să discute constatările, să faciliteze adoptarea deciziilor de către gospodării, proprietarii au oportunitatea de a 1., 2., 3.

Mesaje și stimulente specifice părților interesate: [Analiza prealabilă](#) a intereselor părților interesate permite specificarea mesajelor în funcție de diferitele politici și părți interesate.

Acest diapozitiv demonstrează modul complex de comunicare cu părțile interesate. Participanții sunt rugați să își împărtășească propriile experiențe: „Dacă vă uitați la asta, puteți împărtăși poveștile de succes sau principalele probleme cu care v-ați confruntat în proiectele de renovare anterioare cu oricare dintre elementele afișate aici?”

Încheiați această secțiune cu o discuție interactivă cu participanții. Moderați discuția pe baza principalelor experiențe ale participanților. Începeți prin a cere participanților să adauge stimulente și mesaje corespunzătoare pe listă, pe baza propriei lor experiențe profesionale. Asigurați-vă că toți participanții sunt implicați în schimbul de experiențe. Luați notițe despre diversele mesaje și încheiați

discuția repetând mesajele colectate care au funcționat și pe cele care nu au funcționat.

Notă de recomandare pentru formatori: Reamintiți-le de secțiunea „ [Diferite etape decizionale ale persoanelor](#) ” din materialul informativ.

Created by Arden Group
From House Project

Subliniați că pot citi mai multe despre sfaturile de comunicare cu proprietarii de case și sfaturile de facilitare a co-creării pentru întâlnirile cu părțile interesate în [fisa informativă](#).

Slide-uri opționale despre bunele practici pentru campaniile de comunicare

Exemplu de campanie de comunicare

FRANCE RÉNOV

Un serviciu însoțit de o campanie de comunicare folosind diverse canale precum prezentări generaliste, site-uri web, videoclipuri scurte pe rețelele sociale și site-uri mobile. Videoclipurile au o structură povestită, locatarii împărtășindu-și experiențele despre gradul de confort al locuinței, oferind informații concrete despre costurile avute și subvențiile pe care le-au primit.

ÎN LINII MARI

France Rénov este un serviciu public înființat în 2022 pentru a consilia și sprijini gospodăriile în proiectele lor de renovare energetică. Este condus de stat în colaborare cu autoritățile locale și gestionat de Agence Nationale de l'habitat (Anah).

Lansarea France Rénov a fost însoțită de o campanie de comunicare pe scară largă în 2022 și 2023, folosind o mare varietate de mijloace media pentru a ajunge la toate tipurile de public pentru a încuraja proprietarii de case să efectueze lucrări de renovare energetică de înaltă calitate.

Din 2024, France Rénov merge cu o expoziție mobilă de două căsuțe minuscule din lemn pe roți, pentru a întâlni gospodăriile. Cu un tur grandios prin Franța la fiecare stație timp de două zile, vizitatorii vor putea descoperi o expoziție distractivă intitulată „La Maison de la rénovation” (Casa de renovare), prezentând beneficiile renovării, pașii principali care trebuie făcuți și granturile MaPrimeRénov și MaPrimeAdapt.

Vizitatorii se vor întâlni apoi cu consilierii France Rénov din zona lor la „Espace conseil” pentru a discuta ideile lor, pentru a afla despre principalele materiale folosite pentru a-și izola casele și pentru a-și lansa proiectul de renovare.

FAPTE

Format: Spoturi în presă ale campaniilor de comunicare, spoturi radio, videoclipuri pe rețelele sociale, materiale precum pungi de pânză și pungi de farmacie și site-uri demonstrative mobile sub forma unor case mici
 Locație: Franța
 Zona de influență: Sprijinită de o rețea de peste 570 de Espaces Conseil
 France Rénov și peste 2.400 de consilieri
 Cronologie: 11/09 - 17/12/2023
 Grup țintă: proprietari-ocupanți, proprietari-chiriași, profesioniști și autorități locale

REFERINȚE

<https://france-renov.gouv.fr/>
<https://france-renov.gouv.fr/actualites/france-renov-part-en-tournee-pres-de-chez-vous>

2 Implicarea actorilor

Exemplu de campanie de comunicare

RENOLUTION.BRUSSELS

O campanie pentru profesioniști și proprietari de clădiri publice

ÎN LINII MARI

În februarie 2023, a fost lansată prima campanie de comunicare RENOLUTION pentru profesioniști în renovare precum arhitecți, antreprenori, dezvoltatori imobiliari și proprietari de clădiri publice.

Scopul campaniei este de a crește gradul de conștientizare privind renovările termice, printr-o abordare circulară și mai precis, prin a-i informa pe beneficiarii cu privire la formarea, sprijinul și instrumentele disponibile în Regiunea capitalei Bruxelles.

Campania este mediatizată prin panouri publicitare la intrările în oraș, videoclipuri pe YouTube, LinkedIn, Instagram și Facebook și în reviste de specialitate din domeniul renovărilor în construcții.

FAPTE

Format: Strategia de renovare
 Locație: Regiunea capitalei Bruxelles
 Zona de influență: Regiunea capitalei Bruxelles
 Cronologie: În curs de desfășurare
 Grup țintă: proprietari-ocupanți, proprietari-chiriași, profesioniști și autorități locale

REFERINȚE

<https://renolution.brussels/fr/arc-hitectes>
<https://www.youtube.com/@renolution.brussels>

Renolution Brussels

@renolution.brussels · 36 Abonnements · 71 Videos
 RENOLUTION, c'est la stratégie régionale pour la rénovation des bâtiments de la Région

Abonner

2 Implicarea actorilor

Modulul 3: Bariere în calea implicării părților interesate

Exercițiu: Prejudecățile proprietarilor cu privire la procesul de renovare

Sarcină: Gândiți-vă la părtinire și scepticism care împiedică părțile interesate să se implice în procesul de co-creare al renovării. Scrieți-le pe un post-it și lipiți-le pe flipchart.

Partea 3 a instruirii începe cu o sesiune de brainstorming cu participanții despre principalele prejudecăți legate de procesul de renovare pe care le-au întâlnit în munca lor cu proprietarii de locuințe. La început, participanții sunt rugați să le numească pe acestea. Cel mai probabil, unele dintre prejudecăți ar fi legate de costuri, deoarece acestea

reprezintă adesea principalul obstacol în calea procesului de renovare. Prejudecățile sunt scrise cu un cuvânt cheie pe un post-it și lipite pe flipchart. După 10 minute, grupul se uită la flipchart, iar formatorul grupeză prejudecățile, menționând în cele din urmă pe cele care nu sunt suficient de clare pentru a fi explicate.

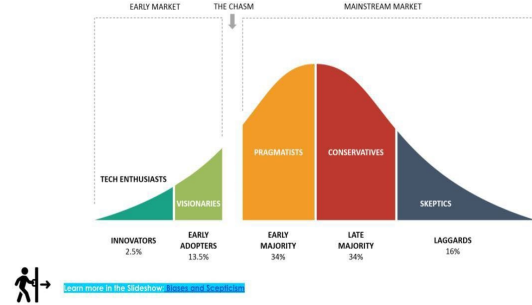

Created by Adrian Croquet from Road Project

Notă de recomandare pentru formatori pentru modulul „Prejudecăți și scepticism”: O prezentare separată cu note este disponibilă în [Prezentare de diapozitive: Prejudecăți și scepticism](#). Indicați participanților [secțiunea din fișă](#)

Adaptarea ciclului de adoptare a tehnologiei la decizia de renovare: prejudecăți și scepticism

What is the problem then? Biases and Scepticism

În ceea ce privește prejudecățile și scepticismul, participanților li se prezintă curba de adoptare a tehnologiei. Curba explică modul în care diferitele opinii despre noile tehnologii sunt distribuite în rândul populației ¹. Graficul arată o distincție vizibilă între piețele inițiale și cele mainstream, care sunt împărțite prin escrocherii. Apoi, factorii cheie care influențează percepția oamenilor asupra

¹Difuzarea inovațiilor, Everett M. Rogers, ediția a 5 -a, 2003

schimbărilor aduse de procesul de renovare sunt prezentați participanților pentru a înțelege mai bine ce gânduri pot avea locuitorii atunci când este introdusă renovarea. Această explicație pregătește și exercițiul de brainstorming despre cum să ajungeți la pragmatişti, care reprezintă cel mai important grup în depășirea escrocheriilor dintre piețele timpurii și cele mainstream.

Inovatorii (2,5%) - sunt de obicei dispuși să își asume riscuri, entuziaști ai tehnologiei și nu se tem de ideea de eșec. Aceștia sunt adesea motivați de oportunitățile pe care le oferă noile tehnologii.

Adoptatorii timpurii (13,5%) - sunt încă dispuși să își asume riscuri, dar sunt mai precauți și adaptează noua tehnologie numai după ce au o opinie fermă despre tehnologie înainte de a o utiliza. Adoptatorii timpurii preferă să adune informații și experiență personală cu tehnologia înainte de a o recomanda altora. Pentru a lucra cu adoptatorii timpurii, este bine să le oferiți ghiduri despre cum să înceapă.

Majoritate timpurie (34%) - Această categorie este logică, practică și bazată pe date. Sunt interesați de tehnologie, dar vor dovezi ale eficacității acesteia. Aceștia sunt oamenii care citesc recenziile produselor înainte de a face o achiziție și testează în liniște instrumentele înainte de a se angaja.

Majoritatea târzie (34%) - Persoanele din această categorie au nevoie de dovezi la fel de mult ca majoritatea timpurie. De asemenea, nu le place să își asume riscuri și pun la îndoială nevoia de schimbare. Sunt precauți și logici. Majoritatea târzie trebuie să vadă ceva pentru a-l crede.

Întârziatii (16%) - Întârziatii preferă status quo-ul deoarece știu la ce să se aștepte. Au tendința să renunțe rapid la încercarea de lucruri noi și nu vor face un efort pentru a înțelege cum funcționează inovația dacă aceasta nu funcționează imediat și fără complicații, ceea ce le va ușura viața. Sunt adesea sceptici și ar trebui să știe ce anume îi avantajează personal.

Notă de recomandare pentru formatori: După ce explicați graficul, **ÎNTREBAȚI** participanții dacă îi interesează subiectul „Atingerea pragmatiştilor” sau „Comunicarea non-violentă”.

Exercițiu de grup: Cum să ajungem la pragmatişti?

Ce îi influențează pe oameni să se implice în schimbarea pe care o aduce procesul de renovare?

- **Avantaj relativ față de status quo** - de ex. ce voi primi dacă sunt de acord cu renovarea?
- **Compatibilitate cu situația existentă** - de ex. efectul unui standard mai ridicat de eficiență energetică
- **Complexitate** - de ex. dacă angajez un tâmplar care să îmi schimbe ferestrele într-o zi sau dacă sunt de acord să izolez întreaga casă în decurs de câteva luni și apoi să schimb și ferestrele...
- **Posibilitate de încercare** - de exemplu, nu pot testa înainte de a cumpăra (de ex cum pot face cu o mașină)
- **Observabilitate** - de exemplu, îl pot vedea undeva, astfel încât să fiu convins că este bun?

Atributele cheie de influență sunt:

- avantaj relativ față de tehnologia obligatorie;
- compatibilitatea cu situația existentă
- complexitate

- testabilitatea (de exemplu, dacă inovațiile pot fi testate înainte de adoptare)
- observabilitatea (de exemplu, dacă inovațiile sunt foarte vizibile).

Unghiul: câștigați din câștiguri pentru activități (Cum să abordați pragmatismul?)

Exercițiu: Cum să abordați pragmatismul?

3 grupuri:

1. Segmentați
2. Construiți-vă o reputație puternică de persoană practică
3. Găsiți-vă gardienii

Segmentarea grupului: concentrați-vă pe atingerea grupului de nișă

Grup de persoane recunoscute a fi practici: construiți o reputație puternică discutând modalități și factori

Grupul de gardieni : găsiți-vă gardienii și luați în considerare ce îi va determina să se implice

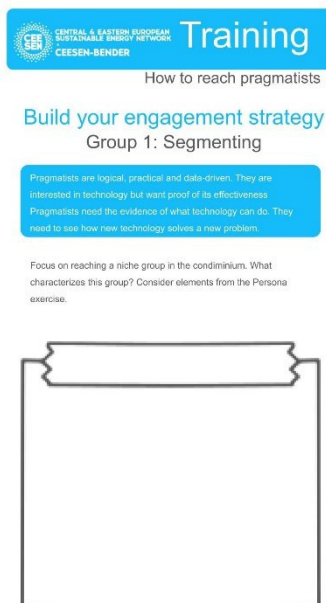

Împărțiți-vă în trei grupuri. Fiecare grup are propria sarcină:

- Caracterizați un grup
- Gândiți-vă la o strategie de abordare a grupului
- Cine sunt gardienii? Cum să-i facem să fie implicați.

Timp pentru exercițiu: 10 minute, fiecare grup prezintă la final. Ce trebuie să pregătiți:
[descărcați și imprimați Fisele de lucru](#)

Folositi cartonasele pentru exercitiu:

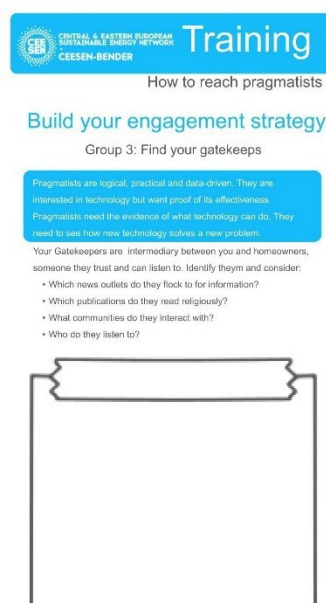
Training
How to reach pragmatists

Build your engagement strategy

Group 1: Segmenting

Pragmatists are logical, practical and data-driven. They are interested in technology but want proof of its effectiveness. Pragmatists need the evidence of what technology can do. They need to see how new technology solves a new problem.

Focus on reaching a niche group in the condominium. What characterizes this group? Consider elements from the Persona exercise.

Training
How to reach pragmatists

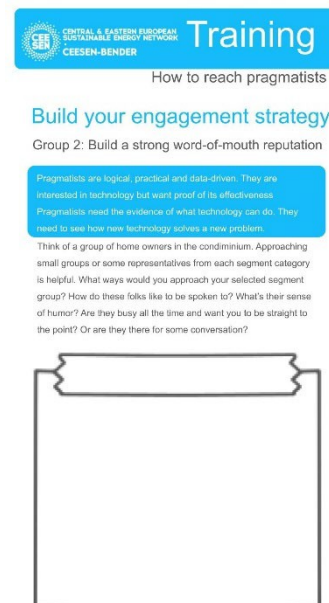
Build your engagement strategy

Group 3: Find your gatekeepers

Pragmatists are logical, practical and data-driven. They are interested in technology but want proof of its effectiveness. Pragmatists need the evidence of what technology can do. They need to see how new technology solves a new problem.

Your Gatekeepers are intermediary between you and homeowners, someone they trust and can listen to. Identify them and consider:

- Which news outlets do they flock to for information?
- Which publications do they read religiously?
- What communities do they interact with?
- Who do they listen to?

Training
How to reach pragmatists

Build your engagement strategy

Group 2: Build a strong word-of-mouth reputation

Pragmatists are logical, practical and data-driven. They are interested in technology but want proof of its effectiveness. Pragmatists need the evidence of what technology can do. They need to see how new technology solves a new problem.

Think of a group of home owners in the condominium. Approaching small groups or some representatives from each segment category is helpful. What ways would you approach your selected segment group? How do these folks like to be spoken to? What's their sense of humor? Are they busy all the time and want you to be straight to the point? Or are they there for some conversation?

Informații asimetrice

Exercițiu: Discuții cu grupurile sociale
vulnerabile

Formatorii încep cu o sesiune de întrebări și răspunsuri, întrebând fiecare participant cine este definit drept „vulnerabil” în comunitatea/municipalitatea sa. La sfârșitul sesiunii de întrebări și răspunsuri, participanții sunt motivați să găsească asemănări și deosebiri.

Această secțiune are scopul de a reaminti participanților despre poziția experților și a rezidenților. Experții vorbesc dintr-o poziție mai puternică, a înțelegerii clădirii, a reglementărilor și a regulilor, care adesea nu sunt atât de ușor accesibile sau înțelese de către rezidenți, în special de către comunitățile sociale vulnerabile. Participanților li se oferă un exemplu de medic care poate vorbi cu ei în latină sau cu o terminologie foarte complexă despre sănătatea cuiva. Acest exemplu ajută la înțelegerea sentimentelor cuiva care vorbește cu experții despre clădirea sa, despre casa sa. Participanților li se reamintește că este greu să ai încredere în expertul care încearcă să introducă o schimbare, dar care trebuie să fie pe deplin înțeles și dispus să explice mai multe.

Modulul 4: Lucrul cu rezidenții

Partea a 4-a începe cu o înțelegere a semnificației vulnerabilității și a grupurilor sociale vulnerabile. Participanților li se explică faptul că vulnerabilitatea este foarte specifică contextului. Pentru a înțelege diferențele, participanții sunt rugați să descrie cine este considerat vulnerabil în înțelegerea lor asupra contextului național.

Comunicare nonviolentă

Secțiunea începe cu jocul situațional.

Să discutăm despre etică

- Participanții se pot simți presăți să participe.
- Fiți conștienți de ce impact poate avea asupra participanților participarea.
- Fiți precauți când întrebați despre experiențele potențial traumatice: frig, mușgai, condițiile periculoase ale clădirii.

Participanții văd descrierea situației pe diapozitiv. Situația este că experții în energie vizitează una dintre întâlnirile proprietarilor de apartamente pentru a prezenta posibilitatea renovării blocului. După ce expertul a terminat prezentarea, publicul sceptic a început să pună întrebări despre beneficiile renovării și despre procesul

în ansamblu. Fiecare participant primește un [cartonaș](#) care îi atribuie un rol specific: expert în energie, observator, rezident. În funcție de rol, cărțile conțin descrierea sarcinilor pe care participanții trebuie să le îndeplinească în jocul de rol.

Created by Adrian Croquet
from Nasa Project

Modul de comunicare nonviolentă Notă de recomandare pentru formatori:
Folosiți aceste [fise](#) pentru exercițiu

Training
Non-violent communication

You are an Observer

As an observer, you do not actively participate in the role play. Your task is to pay close attention to the behavior of participants. Try to remember the concrete examples, if needed make some notes for yourself.

Training
Non-violent communication

You are an Expert

Your role is to speak with a group of residents, answering their questions and trying to address the emerging criticism. Your goal is to convince as many owners as possible that the renovation has relevance and stimulate them to initiate the process.

Training
Non-violent communication

You are a Homeowner

Your role is to be a homeowner who does not know a lot about the renovation process and maybe even hears of it for the first time during the presentation of the expert.

You are confused and not convinced, a lot of information has been presented, not everything was totally clear to you and you do not know how to proceed. Your role is to express your doubts, concerns, and skepticism by asking questions to energy expert, trying to engage other residents in a discussion, and seeking their support of your opinion.

If you remember some questions asked from your experience with residents, it is time to use them.

Training
Non-violent communication

Observer Notes

Body language: Do they look at each other while speaking, do they keep eye contact? Do they show engagement or are they distracted?

Self-expression: In what sequence do participants express themselves? Where do they start from (their feelings, their desires)?

Active listening: do they allow each other to express themselves? Do they finish the sentences without interrupting? Do they nod or show that they pay attention?

Reaction to criticism: observe how the speakers express disagreement, what are the verbal and nonverbal expressions of this?

Odată ce jocul de rol este finalizat, observatorul este rugat să prezinte constatările sau comportamentul participanților pe care i-a observat. Apoi, după ce se comportă „natural”, participanților li se explică regulile cheie ale ascultării active și ale eticii.

Să discutăm despre etică

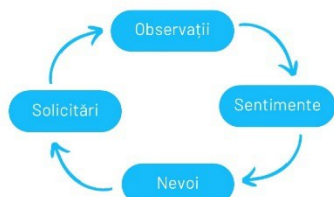
- Participanții se pot simți presați să participe.
- Fiți conștienți de ce impact poate avea asupra participanților participarea.
- Fiți precauți când întrebați despre experiențele potențial traumatiche: frig, mușcături, condițiile periculoase ale clădirii.

efectele, cadrul și designul activităților participative pe care le pot avea asupra participanților.

Când se vorbește despre etică, participanților li se reamintește că a vorbi despre locuințe și experiența de a trăi în clădiri insalubre poate fi foarte traumatizant pentru oameni. În plus, atunci când se solicită grupurilor sociale vulnerabile să participe la întâlniri, ateliere, este important să se formuleze participarea într-un mod etic. Luând în considerare

NVC ca proces

© 2022 LIFE22-CET-CEESEN-BENDER — LIFE-2022-CET

După explicație, se explică procesul de comunicare nonviolentă, cu etapele cheie și aspectele comportamentale. Dacă timpul permite, participanții pot fi rugați să încerce să se exprime într-un mod nonviolent. În plus, notițele observatorului pot fi revizuite și, împreună cu grupul, se poate găsi o

modalitate alternativă de a spune lucrurile deja spuse.

Observație - Sentiment - Nevoi - Cereri

Atunci când se explică ciclul CNV, participanților ar trebui să li se reamintească și următoarele aspecte, pentru a se asigura că înțelegerea termenilor pe care îi arată graficul este unificată în cadrul grupului.

- Observație ≠ Evaluare/Judecată/Comparație
- Judecăți: CINE „ESTE” CE, CINE „merită” CE.
- Observare + evaluare = reducem probabilitatea ca ceilalți să audă mesajul nostru, sunt predispuși să audă critici și, prin urmare, să se opună la ceea ce spunem.

Active Listening

Let every person know that you have heard and understood them. How?

- Face the speaker and have eye contact,
- Monitor your facial expressions - it reveals your emotions,
- Nod your head, smile and make small noises like "yes" and "uh huh", to show that you're listening and encourage the speaker to continue,
- Do not interrupt,
- Repeat back to the people what they have just communicated,
- Take care not to inadvertently approve or disapprove of the information just given,
- Ask open questions: this demonstrates an interest in the individual and their circumstances.

Când vine vorba de explicarea principiilor cheie ale ascultării active, participanților ar trebui să li se reamintească cât de mare este diferența dintre simpla ascultare și a fi ascultat în grup. Participanților li se oferă sfaturile cheie despre ascultarea activă prezentate pe diapozitiv, astfel încât să poată asigura un mediu sigur atunci când lucrează cu comunități vulnerabile.

Created by Adrien Coquet
from Noun Project

Notă de recomandare pentru formatori privind modulul de comunicare nonviolentă : Aveți grijă să nu vă asumați rolul de expert sau consilier, deoarece acest lucru le-ar putea aminti participanților de asimetriile experimentate: **Aflați mai multe în prezentarea de diapozitive: Comunicare nonviolentă**

Rezolvarea conflictelor și a dinamicii de grup perturbate

Conflicte și situații dificile de grup

Conflictul

Cloacirea sau angajarea într-o confruntare între indivizi sau grupuri. Se caracterizează în general printr-o încălcare a păcii sau a înțelegerii între părțile implicate.

1. Identificați sursa conflictului;
2. Priviți dincolo de incident;
3. Solicitați soluții de la cei implicați;
4. Identificați soluții pe care cei implicați le pot susține;
5. Aduceți părțile în discuție și căutați de acord cu soluția (soluțiile) prescristă

Dinamica perturbată a grupului

Unul sau mai mulți membri ai grupului întâmpină dificultăți în a urmări procesul cu grupul.

1. Identificați membrul;
2. Solicitați membrului să descrie problema;
3. Solicitați membrului să listeze informații de fundal;
4. Solicitați membrului un scenariu în caz de nemansurare;
5. Cereți membrului să estimeze rezultatele preconizate;
6. Cereți o viziune concretă de schimbare;
7. Întrebați ce ar trebui să facă părțile implicate pentru a ajunge la viziune;
8. Formulați rezultatele acțiunii cu părțile implicate;
9. Formulați acțiuni alternative în cazul în care prima soluție nu funcționează;
10. Verificați din nou cu membrul dacă acesta este din nou pe drumul cel bun.

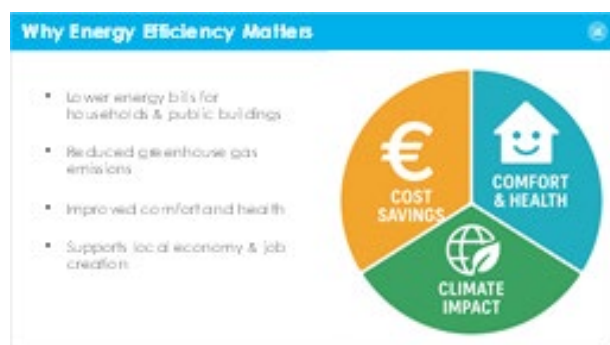
Toate instrucțiunile primite în cadrul acestui formare legate de comunicare și înțelegerea sentimentelor și emoțiilor sunt deosebit de relevante pentru rezolvarea și atenuarea conflictelor. Conflictul devine deosebit de dificil atunci când apar în cadrul grupurilor. **Întrebați participanții despre experiența lor cu conflictele, despre sentimentele și emoțiile lor și despre ce niveluri de satisfacție au în ceea ce privește**

modul în care s-au comportat . Diapozitivul oferă sfaturi utile pentru înțelegerea conflictelor și cum să le gestionăm în cazul în care acestea apar .

Crearea de oportunități de economisire a energiei și renovare: măsuri practice, strategii de renovare și finanțare

EFICIENȚĂ ENERGETICĂ PENTRU ECONOMII DE ENERGIE

Printre cele mai eficiente strategii pe termen scurt pentru a economisi energie se numără creșterea eficienței energetice. Deși experții profesioniști în energie din cadrul companiilor etc. știu cum să gestioneze și să implementeze astfel de acțiuni, cetățenii nu sunt de obicei suficient informați și pregătiți pentru a lua măsuri eficiente și imediate (a se vedea, de exemplu, creșterea cererii de consiliere energetică).

În special, gospodăriile vulnerabile și cele cu probleme energetice se pot confrunta cu dificultăți în implementarea renovării sau înlocuirii aparatelor electrocasnice ineficiente. Secțiunea următoare oferă sprijin municipalităților pentru a-și sprijini cetățenii prin crearea propriilor posibilități de finanțare, prin prezentarea unor

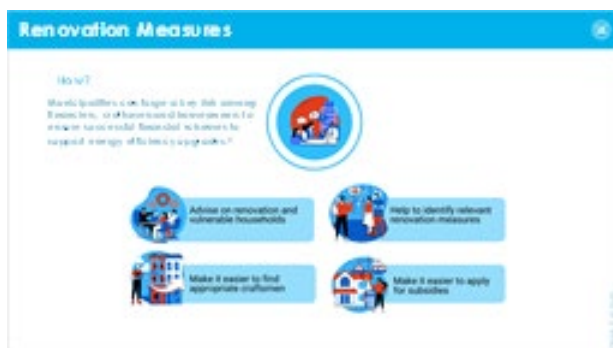
argumente solide de utilizat în instrumentele lor de comunicare și prin motivarea proprietarilor de case să se angajeze într-o renovare eficientă energetic.

Rezultatele analizei în contextul Convenției Primarilor arată că autoritățile locale tind să pună un accent mai mare pe clădirile municipale (reprezentând 58% din instrumentele financiare planificate) și mai puțin pe clădirile private (rezidențiale reprezentând 30%, iar terțiarele 12% din instrumentele analizate). (Economidiou și colab., 2023)

Experiențele anterioare arată că măsurile de eficiență energetică trebuie implementate cât mai aproape de oameni, la nivel de comunități municipale, sau orașe, coordonate și comunicate de către administratorii locali.

Pentru cei care încearcă să implementeze măsuri municipale de eficiență energetică

împreună cu și pentru cetățeni, derularea unei campanii și angajarea de personal pentru a interacționa direct și în mod repetat cu oamenii de la fața locului pot genera costuri substanțiale. Prin urmare, finanțarea unor astfel de măsuri este crucială, iar municipalitățile decid adesea să se concentreze pe implementarea unor

astfel de măsuri doar pentru proprietățile municipale. Sprijinul cetățenilor rămâne o provocare cheie.

Municipalitățile din diferite țări au sarcini diferite și sunt sprijinite de diverse agenții, companii municipale și companii non-profit pentru a îndeplini aceste sarcini. Strategiile de renovare a clădirilor private nu sunt neapărat în prim-planul cataloagelor de măsuri, însă sprijinul acordat cetățenilor poate lua diverse forme, cum ar fi dedicarea bugetului municipal pentru apelurile de finanțare a renovărilor, servicii de consiliere pentru cetățeni, măsuri de reglementare ușor accesibile și vizarea clădirilor cu cele mai slabe performanțe (clasele EPC GD) cu gospodării aflate în sărăcie energetică.

Procesul de renovare are mai multe faze. Ca prim pas, identificarea nevoilor de renovare ar trebui să fie susținută de consilieri energetici. Aceasta este urmată de elaborarea unui plan de renovare. Pentru acest plan de renovare, proprietarii și consilierii pot obține sprijin financiar fie prin împrumuturi, fie prin

finanțare din fonduri de renovare.

Alte instrumente financiare variază de la o țară la alta și acoperă o gamă largă, de la subvenții directe, stimulente fiscale, împrumuturi avantajoase, fonduri rotative, până la parteneriate public-private, cum ar fi contractele de performanță energetică. În cazul în care municipalitățile sunt coproprietare într-o clădire cu mai multe apartamente, soluțiile financiare trebuie verificate cu atenție pentru a evita problemele juridice.

Motivarea proprietarilor într-o clădire cu mai multe apartamente poate fi deosebit de dificilă în cazul în care fondurile proprii nu sunt suficiente. În acest caz, diverse posibilități

pot fi încurajatoare pentru a obține economii de energie și o eficiență energetică mai mare prin stabilirea unui plan în care măsurile individuale de renovare sunt implementate una câte una, într-un calendar definit, într-un mod semnificativ. Experții în eficiență energetică și arhitecții sunt recomandați pentru un astfel de proces.

Formatorii explică acum diversele avantaje și dezavantaje ale unei singure măsuri de renovare față de pachetele de proiecte de renovare. Includeți posibilitatea unei foi de parcurs pentru renovare și a unui plan de renovare.

Măsurile soft pot fi acum explicate cu ajutorul următorului diapozitiv, care acoperă o varietate de subiecte:

Încălzirea spațiilor: Măsurile includ promovarea unor practici eficiente de încălzire, cum ar fi scăderea temperaturii camerei atunci când locuințele nu sunt ocupate, etanșarea curenților de aer și izolarea țevelor de încălzire. Municipalityțile pot sprijini verificările sistemelor de încălzire pentru a optimiza performanța și a identifica

oportunități de modernizare a sistemelor învechite. Măsurile vizează îmbunătățirea eficienței încălzirii prin măsuri practice, cum ar fi instalarea de termostate inteligente, etanșarea ferestrelor și ușilor și furnizarea de formare online pentru utilizarea eficientă a sobelor pe lemne.

Apă caldă menajeră: Campaniile pot încuraja adoptarea unor comportamente de economisire a apei, cum ar fi utilizarea unor capete de duș economice și reducerea duratei de utilizare a dușului, împreună cu izolarea țevilor în zonele neîncălzite pentru a minimiza pierderile de căldură.

Consumul de energie electrică: Acțiuni simple, dar cu impact, includ trecerea la iluminatul cu LED-uri, reducerea consumului de energie în standby și utilizarea programelor ecologice pentru electrocasnice. Campaniile de conștientizare publică evidențiază potențialul de economisire a costurilor al acestor măsuri. Campaniile pot promova

monitorizarea consumului de energie. Evenimentele interactive și standurile informative de la evenimentele municipalității, festivaluri și piețe susțin în continuare conștientizarea publicului cu privire la oportunitățile de economisire a energiei electrice.

Educație: Atelierele legate de energie din școli pot avea ca scop dezvoltarea cunoștințelor legate de energie pe termen lung în rândul generațiilor tinere și pot influența indirect comportamentul părinților. Formatele interactive și captivante asigură adoptarea de obiceiuri sustenabile de către elevi și familiile acestora. Ateliere DIY pentru cetățeni: poate activa o mentalitate simplă de economisire a energiei. Ateliere care vizează proprietarii de sisteme fotovoltaice pentru a maximiza autoconsumul de energie solară, iar inițiativele ambasadurilor implică utilizatorii experimentați pentru a promova beneficiile adoptării energiei regenerabile în comunitățile lor.

Servicii de consiliere: Se pot lua în considerare ghișee unice pentru consiliere energetică în clădirile municipalității sau externe, campanii de comunicare de tip caravane și verificări ale economisirii energiei la fața locului.

Următoarele 3 diapozitive prezintă bunele practici municipale existente privind măsurile soft de sprijinire a renovărilor eficiente energetic în gospodăriile private.

Prima campanie de comunicare se desfășoară în diverse municipalități și implică o abordare de cartier.

Exemplul francez se bazează pe obiceiurile locale și pe o abordare bazată pe implicarea cetățenilor, combinată cu servicii de consultanță energetică, care vizează depășirea primei poveri a renovării: obținerea de consultanță de specialitate.

Al treilea exemplu vizează gospodăriile vulnerabile cu venituri mici și sărace energetic și include consultări inter pares cu consilieri sociali în domeniul energiei, special instruiți, cu scopul de a face locuințele private mai eficiente din punct de vedere energetic, prin sfaturi comportamentale și soluții pentru electrocasnice cu costuri reduse.

Al patrulea exemplu este cel din Metz, Franța, care implică cetățenii în plimbări prin cartier, demonstrând ineficiențele energetice și sprijinind primii pași consultativi în luarea deciziilor de renovare.

Combinarea măsurilor ușoare și dure

În concluzie, explicați sărăcia energetică ascunsă: Așa cum este definită în literatura de specialitate, sărăcia energetică ascunsă este o situație în care o gospodărie are cheltuieli energetice anormal de mici (Enerdata, 2020) sau are cheltuieli energetice absolute mici (Observatorul UE privind sărăcia energetică, 2020). Cercetări recente sugerează că problema sărăciei energetice în regiunea CEE este agravată de deficiențe de infrastructură și este cauzată de subconsumul de energie, exacerbat de sărăcia veniturilor și de starea precară a fondului locativ.

Cercetările arată² că un grup semnificativ de gospodării care își autorestricționează consumul de energie este adesea trecut cu vederea în definițiile și programele de sprijin actuale. Prin utilizarea întrebărilor comportamentale în loc să se bazeze exclusiv pe datele privind cheltuielile energetice, cercetarea identifică

gospodăriile care reduc consumul de energie sub niveluri confortabile pentru a evita costurile ridicate.

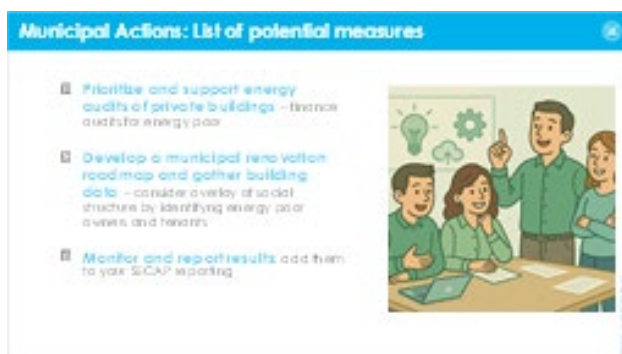
Soluțiile potențiale includ combinarea diferitelor măsuri:

- **Direcționare și identificare:** Accesul la date fiabile este esențial, la fel ca și coordonarea dintre departamentele municipale. Instrumente inovatoare precum inteligența artificială și tehnologiile inteligente ar putea ajuta la identificarea gospodăriilor cu deficit energetic, fără a le stigmatiza.
- **Comportament:** Modelele comportamentale reprezintă un aspect insuficient explorat al sărăciei energetice și necesită mai multă atenție.
- **Responsabilitate:** Eliminarea compartimentărilor izolate atât pe orizontală între departamentele guvernamentale — asistență socială, energie, locuințe, sănătate și mobilitate — cât și pe verticală la nivel local, regional, național și european, pentru a crea o abordare mai integrată a combaterii sărăciei energetice.

Acțiuni municipale: Cum se pot realiza acestea?

Sugestiile pentru acțiuni municipale pot fi combinate cu bunele practici locale existente aici. Formatorilor li se recomandă să înceapă această secțiune solicitând participanților soluții sau exemple bune înainte de a parcurge următorul set de diapozitive.

² Capcana austerității energetice: Legătura dintre sărăcia energetică ascunsă și autorestricționarea consumului în gospodăriile din Austria, K. Einfeld, S. Seebauer, Energy Research & Social Science, Volumul 84, 2022, 102427, ISSN 2214-6296, <https://doi.org/10.1016/j.erss.2021.102427>

Începeți cu prioritățile strategice:

- Luarea deciziilor și planificarea informată
- Actualizarea evaluărilor impactului schimbărilor climatice utilizând instrumente GIS și proiecții locale pentru a fundamenta acțiunile specifice.

Proiecte pilot de scalare: Extinderea măsurilor locale dovedite (renovarea pentru eficiență energetică a clădirilor municipalității, clădirilor de locuințe sociale, clădirilor private cu bune practici, campanii de cartier, îmbunătățirea spațiului public, sprijin comunitar) la alte districte.

Implicarea cetățenilor : Mențineți abordări participative prin ateliere, campanii și rețele de cartiere pentru a crește reziliența publică.

Finanțare durabilă : Valorificarea finanțării naționale și integrarea măsurilor de adaptare în bugetele de dezvoltare urbană.

Integrare instituțională: Integrarea măsurilor de eficiență energetică în toate procesele de planificare municipală; stabilirea unui rol dedicat managementului climatic.

Cooperare regională: Consolidarea parteneriatelor cu orașele învecinate și instituțiile academice pentru proiecte

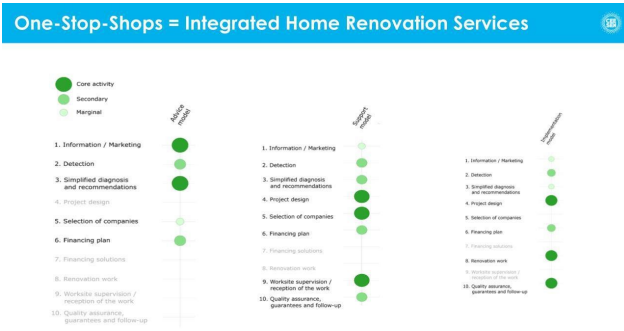
comune și schimb de date

Rezultate așteptate:

- Reziliență sporită la impactul climatic în toate cartierele
- Coordonare și guvernare interdepartamentală mai puternice
- Cetățeni mai bine pregătiți și informați
- Capacitate sporită de a asigura finanțare externă și de a îndeplini cerințele naționale de adaptare

Următorul diapozitiv a fost introdus pentru exemple sau practici locale de bună calitate. Formatorii au posibilitatea de a discuta cu participanții soluții fezabile și semnificative la nivel local.

Set de instrumente: Ghișee unice (OSS)

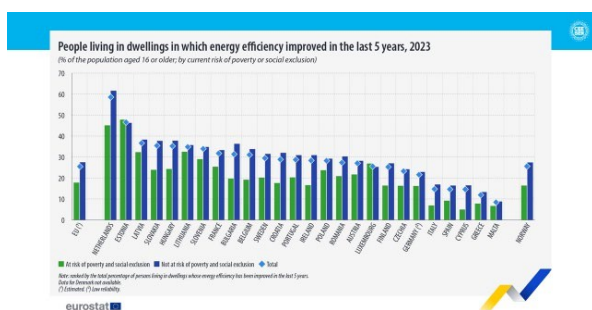
Unul dintre instrumentele de lucru cu comunitățile sociale vulnerabile îl reprezintă campaniile de conștientizare la nivel municipal și ghișeele unice pentru renovarea clădirilor. Participanților li se explică diferite modele de ghișee unice, cum ar fi consiliere, sprijin și modele de implementare bazate pe serviciile oferite de ghișeele unice. Pentru a explica mai

bine conceptul de ghișee unice, vă rugăm să consultați [comunitatea de practică EU Peers](#) ca exemplu. În plus, pentru a explica campaniile de comunicare municipale, participanților li se oferă [exemple](#).

SPRIJIN FINANCIAR PENTRU RENOVAREA CLĂDIRILOR: EXPLORAREA POSIBILITĂȚILOR DINCOLO DE NIVELUL NAȚIONAL

Începeți prezentarea prin a stabili contextul actual și a demonstra nevoia urgentă de mecanisme de sprijin financiar. Folosiți statistici pentru a arăta atât progresul, cât și inegalitatea.

În 2023, 25,5% din populația UE cu vârsta de 16 ani sau peste locuia într-o locuință în care eficiența energetică a fost îmbunătățită în ultimii cinci ani. Persoanele expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială erau mai puțin predispuse să declare că locuiesc în locuințe cu eficiență energetică îmbunătățită (17,8%) comparativ cu cele care nu erau expuse riscului (27,5%).

Oferiți context suplimentar explicând definițiile cheie pentru a vă asigura că publicul înțelege domeniul de aplicare al informațiilor pe care le prezentați și că poate evalua graficul.

*Locuințe cu îmbunătățiri ale eficienței energetice – include toate măsurile care au impact asupra condițiilor termice ale

locuinței. Activitățile cheie de renovare acoperite de acest indicator sunt: îmbunătățirea izolației termice a pereților exteriori, acoperișurilor sau podelelor; înlocuirea ferestrelor cu geam simplu cu unități cu geam termopan sau triplu; și instalarea unor sisteme de încălzire mai eficiente.

Persoanele expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială (AROE) sunt cele care se confruntă cu cel puțin una dintre cele trei condiții: risc de sărăcie, privațiuni materiale și sociale severe sau locuiesc într-o gospodărie cu o intensitate a muncii foarte scăzută.

Să trecem la discutarea principalelor mecanisme de finanțare ale UE, începând cu politica de coeziune ca sursă fundamentală de finanțare.

Politica de coeziune

2021-2027 Cohesion Policy Support for Energy Efficiency and Building Renovation

- RRF and cohesion funding combined will provide over €66bn for energy renovation across the EU until 2029

Current Cohesion Policy Funding (2021-2027)

- **€10.6bn** is allocated to renovation and energy efficiency projects in the **public sector**.
- **€6.5bn** of EU funds is earmarked for energy renovation of the **housing stock**.
- **€2.9bn** is allocated to **enterprises** subject to energy efficiency requirements.

Conform Politicii de Coeziune, se estimează că 20 de miliarde de euro sunt programate pentru renovare energetică și eficiență energetică.

Cu cofinanțare din partea statelor membre, această sumă ar putea ajunge la 29 de miliarde de euro. Aceste fonduri singure nu pot acoperi investițiile necesare pentru a îndeplini

obiectivul de reducere a emisiilor cu 55% pentru 2030. În mod specific, pentru renovarea energetică a fondului locativ sunt alocate 6,5 miliarde de fonduri UE.

2021-2027 Cohesion Policy Funding for Building Renovation

Source: Renovate Europe. (April, 2023). 2021-2027 Cohesion policy support for energy efficiency and building renovation

Trecerea la Mecanismul de Redresare și Reziliență, subliniind faptul că, deși acesta a fost un flux separat de finanțare, acesta a fost totuși strâns legat de Politica de Coeziune, datorită naturii priorităților de finanțare și necesității acțiunii regionale. Atragerea atenției asupra cronologiei și contextului

creării FRR.

Fondul de redresare și reziliență (FRR)

The Recovery and Resilience Facility (RRF)

- National Recovery and Resilience Plans
- In 2021, the [Renovate2Recover study](#) found that amongst the 18 Member States' NRRPs analysed, €39.9bn* was allocated buildings renovation (about 8% of total)
- Planned RRF investments are **concentrated in the residential sector**, which receives over €23bn (58%) of funding.

Mecanismul de redresare și reziliență, un instrument care oferă granturi și împrumuturi pentru a sprijini investițiile și reformele în statele membre ale UE, este punctul central al NextGenerationEU.

Comisia a împrumutat bani de pe piețele financiare utilizând Facilitatea, un instrument

temporar, pentru a ajuta statele membre să realizeze investiții și reforme care abordează problemele menționate în recomandările specifice fiecărei țări din cadrul semestrului european de coordonare a politicilor economice și sociale și care sunt în concordanță cu obiectivele UE.

Facilitatea a devenit operațională în februarie 2021. De la începutul pandemiei, în februarie 2020, până la sfârșitul lunii decembrie 2026, aceasta oferă finanțare pentru investiții aduse de statele membre. Pentru a fi eligibile pentru finanțare până la suma convenită, statele membre trebuie să prezinte Comisiei Europene planurile lor de redresare și reziliență, subliniind reformele și investițiile pe care intenționează să le implementeze până la sfârșitul anului 2026.

Planurile naționale de redresare și reziliență (PNRR) au fost autorizate în urma pandemiei COVID în 2021, înainte de conflictul din Ucraina și de criza energetică ulterioară, creșterea prețurilor la energie și creșterea costului vieții. Obiectivul Facilității de redresare este de a crește digitalizarea, de a permite statelor membre să îndeplinească obiectivele climatice ale UE pentru 2030 și 2050 și de a oferi stimulente pentru a ajuta economiile să se redreseze după recesiunea post-COVID.

Accesați [planurile naționale, reformele planificate și investițiile](#) fiecărui stat membru.

Statele membre au oferit, în general, mai multe fonduri pentru renovarea energetică prin intermediul Mecanismului de redresare și reziliență, aproximativ 46 de miliarde EUR în 18 state membre. În aceste state membre, investițiile planificate în acest mecanism sunt concentrate în sectorul rezidențial, care primește peste 23 de miliarde EUR (58%) din finanțare. Clădirile din sectorul public reprezintă a doua cea mai mare țintă de investiții, cu aproape 13 miliarde EUR (34%), urmate de sectorul industrial/comercial, cu 2,9 miliarde EUR (7%).

Prezentarea instituțiilor financiare specializate și a rolului acestora în finanțarea renovării clădirilor.

Grupul Băncii Europene de Investiții (BEI)

Explicați structura și domeniile de interes ale Grupului BEI

European Investment Bank and European Investment Fund

Provide financial solutions for housing providers, municipalities, and companies in the housing sector

Finance:

- Innovative Housing
- Renovated Housing
- New Build Housing

Check out if your project qualifies for support: [The EIB Group Green Checker](#)

Grupul BEI este alcătuit din Banca Europeană de Investiții și Fondul European de Investiții.

Acestea finanțează și sprijină proiecte inovatoare de locuințe, renovarea locuințelor existente pentru a spori eficiența energetică, construcția de locuințe accesibile, cum ar fi cazarea refugiaților și centrele de primire, cazarea studenților și ucenicilor, locuințe pentru lucrătorii

esențiali și lucrătorii sezonieri, cămine de bătrâni și locuințe pentru vârstnici.

Introduceți instrumente practice care pot ajuta dezvoltatorii de proiecte. Asigurați-vă că puneți la dispoziție linkurile, deschideți instrumentele în timpul prezentării, arătați cum funcționează.

Verificatorul verde al Grupului BEI este un instrument web dezvoltat de EIB Advisory în cooperare cu serviciile BEI și FEI, cu sprijin extern de consultanță tehnică și cu sprijinul financiar al Platformei de consiliere InvestEU.

Site-ul web permite intermediarilor financiari și beneficiarilor finali ai Grupului BEI să evalueze tranzacțiile sau subproiectele beneficiarilor finali în raport cu criteriile de eligibilitate aplicabile, să estimeze impactul climatic, dacă este cazul, și să descarce rezultatele evaluării sub forma unui document cu rezultatele Verificării Verzi a Grupului BEI.

Introduceți întrebarea privind nevoia de asistență tehnică și sprijin în timpul implementării proiectului. Întrebați participanții ce asistență tehnică consideră că lipsește cel mai mult în implementarea proiectelor de renovare a clădirilor și de eficiență energetică. Continuați cu mecanisme de asistență tehnică și consiliere.

Facilitatea ELENA

Provides technical assistance grants for the design and implementation of energy efficiency, building-integrated renewable energy investments, and innovative urban transport.

Technical assistance grants for public and private entities, covering up to 90% of the project's preparation costs

For the residential sector: ELENA helps private individuals and homeowner associations prepare and implement energy efficiency renovations and renewable energy projects targeting privately and publicly owned single-family and multi-family buildings

- Support investment programmes above €30 million with a three-year period.

Facilitatea ELENA oferă finanțare pentru asistență tehnică în domeniile proiectării și implementării eficienței energetice, investițiilor integrate în energie regenerabilă și transportului urban inovator.

Centrul European de Expertiză în PPP-uri (EPEC)

- Supports EU Member States, Candidate Countries and other partners in their work on public-private partnerships (PPPs)
- Well-managed and regulated PPPs can be effectively mobilized for the housing sector

EPEC offers:

- Sharing good practice and addressing practical issues in PPPs implementation
- Support in the development of PPP legal and regulatory frameworks, institutional arrangements, and processes

Explicați parteneriatele public-private (PPP) ca model alternativ de finanțare. Atrageți atenția publicului asupra faptului că finanțarea poate fi abordată și din perspectiva implicării contractorilor interesați și a companiilor comerciale, dar cadrul de reglementare ar trebui să fie pregătit pentru

acest lucru. Atunci când vorbim despre PPP-uri, subliniați necesitatea unor criterii stricte și clare pentru contractori și lucrările livrate.

Centrul European de Expertiză în PPP-uri (EPEC) a fost creat în 2008 pentru a sprijini statele membre ale UE, țările candidate și alți parteneri în activitatea lor privind parteneriatele public-private (PPP-uri).

Un PPP este un acord între o autoritate publică și un partener privat, care vizează furnizarea unui proiect și a unui serviciu de infrastructură publică în baza unui contract pe termen lung, cunoscut sub numele de parteneriat public-privat. Partenerul privat își asumă riscuri substanțiale și responsabilități de management în cadrul acestui acord. Autoritatea publică efectuează plăți bazate pe performanță către partenerul privat pentru furnizarea serviciului sau acordă partenerului privat dreptul de a genera venituri din furnizarea serviciului, cum ar fi colectarea taxelor de drum de la utilizatorii unui pod. Finanțarea privată este de obicei implicată într-un PPP. Atunci când sunt pregătite corespunzător, proiectele PPP pot oferi beneficii semnificative atât sectorului public, cât și utilizatorilor proiectului.

Introducerea opțiunilor alternative de sprijin care nu finanțează direct, ci oferă mecanisme de garantare pentru crearea de împrumuturi și investiții.

InvestEU

InvestEU

- Provides financial support for building renovation projects across the EU, aiming to boost energy efficiency and contribute to climate goals
- Guarantee fund, leveraging private and public investment
- The InvestEU Advisory Hub - connects project promoters and intermediaries with advisory partners, who work directly together to help projects reach the financing stage.
- To request advisory support – follow [the Central Entry Point](#)

InvestEU este un program de finanțare care se desfășoară în perioada 2021-2027, continuând activitatea [Fondului european pentru investiții strategice din cadrul Planului Juncker](#). Acesta își propune să mobilizeze 650 de miliarde de euro în investiții pentru infrastructură durabilă, inclusiv renovarea clădirilor. Programul utilizează un mecanism

de garantare, ceea ce înseamnă că oferă o plasă de siguranță pentru împrumuturile și investițiile realizate de alte instituții financiare. InvestEU are un obiectiv de 50% în materie de climă și mediu și se concentrează pe verificarea sustenabilității, ceea ce înseamnă că proiectele trebuie să își demonstreze impactul pozitiv asupra mediului.

Centrul de consiliere InvestEU, gestionat de Comisia Europeană și finanțat din bugetul UE, pune în legătură intermediarii și promotorii de proiecte cu parteneri consultativi care colaborează direct pentru a sprijini inițiativele în avansarea către etapa de finanțare.

Introduceți alte surse pe care UE le poate oferi. Dacă finanțarea nu poate fi susținută direct, există totuși mai multe platforme unde se poate primi consultanță de specialitate

privind finanțarea și se pot găsi exemple de bune practici. Când explicați Coaliția Europeană pentru Finanțarea Eficienței Energetice, încurajați participanții să ia contact cu centrele naționale și să exploreze cum și în ce mod pot beneficia de pe urma coaliției. Deschideți Platforma DEEP și arătați-le participanților cum funcționează.

Coaliția Europeană pentru Finanțarea Eficienței Energetice

European Energy Efficiency Financing Coalition

- Aims to increase private financing in energy efficiency, supporting the implementation of the Energy Efficiency Directive and the Energy Performance of Buildings Directive
- Brings together the European Commission, the 27 EU Member States, financial institutions and other relevant stakeholders
- Consists of: General Assembly, Expert Platform, National hubs, the Secretariat

[DEEP - the de-risking energy efficiency platform](#)

Coaliția Europeană pentru Finanțarea Eficienței Energetice dezvoltă o platformă pentru țările UE, instituțiile financiare și Comisia pentru a colabora în domeniul finanțării eficienței energetice. Coaliția își propune să creeze un mediu de piață favorabil investițiilor în eficiență energetică și să crească finanțarea privată pentru a

contribui la îndeplinirea obiectivelor UE în materie de energie și climă pentru 2030 și 2050.

Coaliția este organizată în trei niveluri și este susținută de un Secretariat :

- **Adunarea Generală** include o reprezentare la nivel înalt a tuturor membrilor Coaliției și este prezidată de Comisie.
- **Platforma de experți** este constituită din grupuri de lucru, care includ experți cu înaltă calificare din baza de membri ai Coaliției, numiți pentru a se ocupa de subiectele prioritare care decurg din Adunarea Generală.
- **Centrele** servesc drept reprezentanți ai Coaliției în cadrul fiecărei piețe naționale. Fiecare țară a UE va defini un mandat specific pentru centrul său național în ceea ce privește finanțarea eficienței energetice și va desemna o entitate națională care să supravegheze implementarea acestuia. Ca atare, țările individuale dețin responsabilitatea principală pentru funcționarea și atribuțiile centrelor lor respective, primind în același timp sprijin din partea Comisiei Europene și a Secretariatului.
- **Secretariatul**, situat la Bruxelles, sprijină Coaliția oferind asistență administrativă și profesională. La nivel național, acesta oferă expertiză specifică fiecărei țări pentru a ajuta statele membre ale UE și centrele acestora să își îndeplinească eficient mandatele atribuite.

[DEEP – Platforma pentru reducerea riscurilor în domeniul eficienței energetice](#) – este o bază de date paneuropeană, open-source, care oferă date detaliate, analize și dovezi privind peste 20.000 de proiecte de eficiență energetică în sectoarele industrie și

construcții. Având în vedere performanțele înregistrate, aceasta permite dezvoltatorilor de proiecte, finanțatorilor și investitorilor să evalueze mai eficient riscurile și randamentele investițiilor în eficiență energetică în întreaga Europă. Comisia Europeană invită toate părțile interesate de pe piață să sprijine această inițiativă prin contribuția cu datele financiare și de performanță disponibile.

Înainte de a explica Subprogramul LIFE pentru Tranziția către Energie Curată, întrebați participanții dacă au auzit de el, dacă au aplicat vreodată ca beneficiari sau dacă au fost invitați vreodată ca parteneri pilot sau asociați la unele dintre proiecte. Întrebați cu ce provocări s-au confruntat în timpul procesului de aplicare sau ce i-a împiedicat să aplice. Prezentați LIFE și Horizon Europe într-un singur bloc, explicați că Horizon este destinat în principal cercetării, în timp ce LIFE este destinat implementării acțiunilor.

Subprogramul UE LIFE pentru tranziția la energie curată

LIFE Clean Energy Transition

- Supports the delivery of EU policies in the field of sustainable energy
- A budget of nearly EUR 1 billion from 2021 to 2027
- Supports also one-stop shops for energy renovations, skills development, and actions to tackle energy poverty
- [Funding & tender opportunities portal](#)
- [Support for Applicants](#)

Programul LIFE al UE oferă sprijin financiar pentru renovarea clădirilor, concentrându-se în special pe tranziția către energie curată și eforturile de decarbonizare. Acesta finanțează proiecte care dezvoltă cadre pentru renovări durabile ale clădirilor, atrag investiții private și sprijină inițiativele locale și regionale. LIFE oferă cofinanțare pentru

proiecte care dezvoltă cadre naționale, regionale și locale, sprijină proiecte care dezvoltă expertiza și inovația organizațională necesare pentru dezvoltarea și implementarea proiectelor.

Orizont (Horizon) Europa. Clusterul 5: Climă, Energie și Mobilitate

Orizont Europa, principalul program de finanțare al UE pentru cercetare și inovare în perioada 2021-2027, sprijină eficiența energetică prin diverse inițiative, în special în cadrul Clusterului 5: Climă, Energie și Mobilitate.

Horizon Europe. Cluster 5: Climate, Energy and Mobility

- Key funding program for research and innovation

Contact Partnerships!

Follow -> [Partnerships in Horizon Europe](#)

Built4People Partnership

[Funding & tender opportunities portal](#)

Acest cluster își propune să combată schimbările climatice prin aprofundarea înțelegerii cauzelor, dezvoltării, riscurilor, impactului și oportunităților acestora. De asemenea, își propune să facă sectoarele energiei și transporturilor mai ecologice, mai eficiente, mai competitive, mai inteligente, mai sigure și mai rezistente.

Scopul parteneriatelor europene cu UE și țările asociate, sectorul privat, fundațiile și alte părți interesate este de a răspunde provocărilor globale și de a moderniza industria.

Parteneriatul coprogramat Built4People în cadrul programului Horizon Europe promovează renovarea și inovarea durabile în mediul construit al UE.

Viziunea parteneriatelor este de a crea medii construite de înaltă calitate, cu emisii reduse de carbon, eficiente din punct de vedere energetic și al resurselor, care să accelereze trecerea către sustenabilitate. Reunind întregul lanț valoric, parteneriatul va crea clustere de inovare specifice sectorului în întreaga UE.

Obiectivele sale sunt triple: științifice – să stimuleze inovația holistică pentru sustenabilitate; economice – să revitalizeze sectorul prin practici sustenabile; și societale – să promoveze schimbarea comportamentală către un stil de viață sustenabil. Aceste obiective vor fi atinse printr-o abordare centrată pe utilizator.

Înainte de a introduce Instrumentul de asistență tehnică, încurajați participanții să fie mai în contact cu cei de la nivel național. Unele dintre opțiunile de sprijin UE, sub formă de STI, sunt posibile prin aplicarea și solicitarea statului membru, prin urmare, este important să se facă cunoscute la nivel național provocările care există pentru părțile interesate în domeniul renovării clădirilor și al eficienței energetice. Acest lucru ar permite autorităților naționale să caute opțiuni de sprijin sub formă de STI.

Instrumentul de asistență tehnică (STI)

Technical Support Instrument (TSI)

- €864 million for the period 2021-2027
- Tailor-made technical expertise to EU Member States to design and implement reforms
- Does not require co-financing from Member States
- Technical Support to implement reforms in the context of EU economic governance, Recovery and Resilience Plans, economic adjustment programs, reform at own initiative.

Sprrijinul acordat reformelor prin Instrumentul de asistență tehnică începe cu o cerere de sprijin din partea unui stat membru al UE. Statele membre ale UE pot solicita asistență tehnică în cadrul STI pentru:

- implementarea unor reforme care sporesc reziliența în contextul guvernancei

economice a UE, cum ar fi cele care decurg din recomandările specifice fiecărei țări din cadrul [semestrului european](#) și în temeiul punerii în aplicare a legislației UE

- să elaboreze, să modifice, să pună în aplicare și să revizuiască planurile naționale de redresare și reziliență în cadrul [Mecanismului de redresare și reziliență](#)
- implementarea programelor de ajustare economică
- implementarea reformelor întreprinse din proprie inițiativă

Sprrijinul poate fi acordat direct de către Comisie, utilizându-și cunoștințele interne sau în colaborare cu furnizori externi de asistență tehnică: profesioniști din organizații internaționale, firme de consultanță comercială și guverne naționale ale statelor membre ale UE (TAIEX), experți individuali din sectorul privat.

Prezentând Fondul Social pentru Climă, întrebați participanții dacă costurile tranziției energetice vor fi resimțite în mod special de anumite grupuri sociale în contextele lor. Când explicați Fondul Social pentru Climă, oferiți câteva informații despre [Sistemul de Comercializare a Certificatelor de Emisii](#) și întrebați participanții cum poate afecta acesta populația în contextul lor.

Fondul Social pentru Climă (SCF)

Social Climate Fund

- From 2026
- Created to alleviate the social and economic impacts arising from the ETS2
- National Social Climate Plans
- Structural measures and investments in energy efficiency and renovation of buildings, clean heating and cooling and integration of renewable energy, as well as for zero- and low-emission mobility solutions
- Check out [the authorities responsible for the preparation of their Social Climate Plans](#)

Fondul social pentru climă (SCF) a fost înființat alături de sistemul de comercializare a certificatelor de emisii [ETS2](#), sistemul UE de comercializare a certificatelor de emisii care acoperă arderea combustibililor în clădiri, transportul rutier și alte sectoare. Pentru a

asigura o tranziție justă către neutralitatea climatică, obiectivul principal al SCF este de a atenua efectele sociale și economice ale ETS2.

Statele membre vor elabora planuri naționale privind clima socială care vor enumera și explica toate măsurile și investițiile planificate în sprijinul gospodăriilor vulnerabile, al utilizatorilor de transport și al microîntreprinderilor.

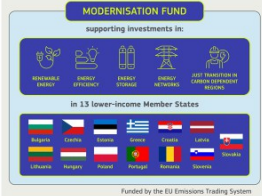
Planurile ar trebui să se bazeze pe o consultare la nivel național a autorităților locale și regionale, a reprezentanților partenerilor economici și sociali, ai societății civile și ai organizațiilor de tineret, precum și a altor părți interesate.

Sublinierea opțiunilor de sprijin adaptate contextului Europei Centrale și de Est – Fondul de modernizare

Fondul de modernizare

Modernisation Fund

- Supports modernisation of energy systems in 13 lower-income EU Member States
- From 2021 to 2030
- Among supported options, energy efficiency in buildings, support to low-income households, including in rural and remote areas, to address energy poverty

În 13 state membre ale UE cu venituri mai mici, Fondul de modernizare contribuie la modernizarea sistemelor energetice și la creșterea eficienței energetice. Acesta a fost creat în 2018 cu scopul de a ajuta statele membre beneficiare să îndeplinească obiectivele Pactului verde european și obiectivele lor climatice pentru anii 2021-2030.

Statele membre beneficiare sunt Bulgaria, Cehia, Estonia, Grecia, Croația, Letonia, Lituania, Ungaria, Polonia, Portugalia, România, Slovenia și Slovacia.

Șase domenii prioritare:

- generarea și utilizarea energiei din surse regenerabile, inclusiv hidrogen regenerabil
- încălzire și răcire din surse regenerabile
- reducerea consumului general de energie prin eficiență energetică, inclusiv în industrie, transporturi, clădiri, agricultură și deșeuri
- stocarea energiei și modernizarea rețelelor energetice, inclusiv gestionarea cererii, încălzirea centralizată, rețelele de transport al energiei electrice și creșterea interconexiunilor dintre statele membre
- sprijin pentru gospodăriile cu venituri mici, inclusiv din zonele rurale și îndepărtate, pentru a combate sărăcia energetică și a moderniza sistemele și infrastructura de încălzire pentru mobilitate cu emisii zero
- o tranziție justă în regiunile dependente de carbon pentru a sprijini redistribuirea, recalificarea și perfecționarea lucrătorilor, educația, inițiativele de căutare a unui loc de muncă și startup-urile.

Contextualizați fondurile și opțiunile de sprijin disponibile în cadrul mai larg al bugetului UE - Cadrul financiar multianual („CFM”). Încurajați participanții să urmărească îndeaproape discuțiile și evoluțiile din cadrul viitorului CFM, pentru a fi la curent cu posibilitățile de sprijin.

Noul cadru financiar multianual („CFM”) – Propunere pentru bugetul UE 2028-2034

La 16 iulie 2025, Comisia a prezentat propunerea sa pentru un cadru financiar multianual („CFM”) ambițios și dinamic - aceasta a fost doar propunerea de deschidere, nu decizia finală. CFM necesită acordul tuturor celor trei instituții cheie ale UE : Comisia Europeană - și-a prezentat deja propunerea, Parlamentul European - trebuie

să aprobe bugetul final, Consiliul UE (toate cele 27 de state membre) - trebuie să ajungă la un acord unanim.

Aceste negocieri durează de obicei 1-2 ani pentru a fi finalizate. Având în vedere că propunerea a fost prezentată abia în iulie 2025, ne putem aștepta ca negocierile să continue până în 2026, posibil chiar și în 2027.

Această perioadă de negocieri oferă oportunități pentru municipalități, agenții de energie și părți interesate aferente din domeniul renovării clădirilor și al eficienței energetice pentru:

- Promovarea unor fluxuri de finanțare dedicate
- Crearea unei presiuni pentru creșterea alocărilor pentru programele climatice și energetice
- Influențarea concepției noilor mecanisme de finanțare
- Aducerea în atenție a perspectivei și specificitățile țărilor din Europa Centrală și de Est

CFM-ul final ar putea arăta destul de diferit de propunerea inițială a Comisiei; pentru a-l modela - contribuiți la -> [Spuneți-vă părerea](#) Platformă [de consultări publice și feedback](#)

Pentru a afla mai multe despre noul buget al UE -> [Centrul de informații privind bugetul UE](#)

Câteva aspecte relevante pentru eficiența energetică a clădirilor

Un nou Fond European pentru Competitivitate va investi în tehnologii strategice. Acesta își va concentra sprijinul pe patru domenii:

1. tranziție curată și decarbonizare;
2. tranziția digitală;
3. sănătate, biotehnologie, agricultură și bioeconomie;
4. apărare și spațiu.

Orizont, împreună cu cel de-al 10-lea Program-cadru pentru cercetare și inovare, va colabora cu Fondul european de competitivitate și Fondul pentru inovare pentru a oferi aplicații de cercetare și inovare care să sprijine eforturile de decarbonizare.

Planurile de parteneriat naționale și regionale, care vor fi elaborate de statele membre și autoritățile regionale, vor lega reformele de investițiile curate, sprijinind obiectivele UE pentru 2040 privind clima și energia și sprijinind comunitățile locale și întreprinderile în tranziția curată. Planurile de parteneriat naționale și regionale vor combina fondurile UE implementate de statele membre și regiuni.

BUNE PRACTICI PRIVIND INSTRUMENTELE FINANCIARE PENTRU GOSPODĂRIILE SĂRACE ENERGETIC

Una dintre principalele bariere în calea renovării clădirilor este finanțarea. La început, participanții au explicat instrumentele generale utilizate pentru finanțarea renovărilor. Ulterior, accentul este restrâns la exemple de instrumente financiare care se adresează în mod specific populației afectate de sărăcie energetică. Aplicabile gospodăriilor vulnerabile, acestea adesea nu au capacitatea financiară de a-și permite chiar și nevoile de bază.

Funding Renovations

 3 Barriers to stakeholder engagement

- **Government Grants:** In some regions, government agencies offer grants to support specific types of renovations, especially those focused on energy efficiency, historic preservation, or community development. Check with local housing or development authorities for potential grants.
- **Government Loans:** Various government-backed loan programs are designed specifically for home renovations. These loans often provide favorable terms and can include the cost of both the home purchase and renovation expenses.
- **Local or State Programs:** Some municipalities or states offer programs to encourage property improvement. This might include low-interest loans, grants, or tax incentives. Research programs available in your specific location.

Este important să se păstreze această specificație și să se concentreze asupra instrumentelor, iar formatorii sunt invitați să indice linkurile [AICI](#) despre schemele financiare care sprijină grupurile vulnerabile ale populației, [o bază de date interactivă](#) privind opțiunile de sprijin financiar disponibile și [prezentarea de diapozitive RENOVERTY](#)

[privind tipurile de instrumente financiare](#) din diferite țări, pentru inspirație.

Good Practices on financial instruments for vulnerable population groups

- **Energy Efficiency Vouchers** - (Vale Eficiência, Portugal) targeted at energy-poor households. An individual voucher is a sum of money to be spent by a household for measure(s) improving the energy performance of a dwelling.
- **Consultations and financial starter pack** - (Caritas-Stromsparcheck, Germany) consulted low-income households to identify possible energy-saving measures. After the consultation and visit, the households receive a 'starter package' for energy-saving measures.
- **Revolving fund** - (Municipality of Ghent, Belgium). Transformed system of additional subsidies into a revolving fund. People are now able to receive a substantial low-rate long term loan from the city. Up to 30.000 euros. This loan will be aimed at basic housing quality, insulation and investments in renewable energy.

[Read more about Good Practices on financial instruments for vulnerable population groups](#)
[Read more about Good Practices on financial instruments for vulnerable population groups](#)
[Check MENOESTITE](#)

Bunele practici pentru municipalități în ceea ce privește finanțarea renovărilor eficiente energetice în cazul gospodăriilor cu probleme energetice includ măsuri non-tehnice, cum ar fi verificări energetice gratuite și consultări la fața locului, precum și instrumente de finanțare specifice, cum ar fi voucherele energetice și fondul rotativ municipal.

Inventarul resurselor de formare

Resursă externă suplimentară	Tip	Grup țintă
MANUALUL SĂRĂCIEI ENERGETICE	măsuri soft pentru a economisi energie	Consultanți energetici
Infografice cu măsuri soft pentru economisirea energiei,	măsuri soft pentru a economisi energie	Profesioniști în energie
Comunicare Nonviolentă (CNV)	măsuri soft pentru a economisi energie	Profesioniști în energie
Acasă vs. Casă	măsuri soft pentru a economisi energie	Profesioniști în energie
Prejudecăți și scepticism ppt	măsuri soft pentru a economisi energie	Profesioniști în energie
Colecția de instrumente Cities Energy Saving Sprint privind măsurile de economisire a energiei în situații de urgență	măsuri soft pentru a economisi energie	Municipalități
Linii directe pentru punerea în practică a strategiilor de renovare a clădirilor	măsuri soft pentru a economisi energie	Profesioniști în energie
Promovarea energiei durabile în Europa Centrală și de Est	măsuri soft pentru a economisi energie	Profesioniști în energie
Module de renovare pentru formarea formatorilor: Sprijin comunitar, Economisirea energiei după renovare, Sfaturi în timpul renovării, Mecanisme financiare, Bune practici pentru proiecte de renovare, Tipuri de renovare, Demitizarea miturilor, Cum să motivezi consumul de energie	abilități sociale pentru abordarea gospodăriilor sărace din punct de vedere energetic Finanțare și multe altele	Toți

Video: Grupuri vulnerabile: De ce afectează sărăcia energetică în special persoanele cu dizabilități?	abilități sociale pentru abordarea gospodăriilor sărace din punct de vedere energetic	Toți
Opinia expertului: Ce competențe sunt necesare pentru combaterea sărăciei energetice	abilități sociale pentru abordarea gospodăriilor sărace din punct de vedere energetic	Municipalități
Curs compact EPAH, Centrul de consiliere pentru sărăcia energetică al UE (EPAH) - Platformă de cursuri	abilități sociale pentru abordarea gospodăriilor sărace din punct de vedere energetic	Municipalități
abilități sociale pentru abordarea gospodăriilor sărace din punct de vedere energetic	abilități sociale pentru abordarea gospodăriilor sărace din punct de vedere energetic	Profesioniști în energie
Manualul EPAH pentru planificarea acțiunilor împotriva sărăciei energetice	altele: toate	Municipalități
Curriculum de formare EUREM EnergyManager	altele:	Profesioniști în energie
Indicatori ai sărăciei energetice ai Convenției Primarilor UE: Raportare Convenția Primarilor - Europa	altele:	Municipalități
Colecție de resurse privind sărăcia energetică, inclusiv cele mai bune practici municipale: Sărăcia energetică Convenția primarilor - Europa	altele:	Municipalități
Resurse pentru granturi și împrumuturi pentru renovare	finanțarea renovărilor energetice	Toți
Video de sensibilizare despre consecințele sărăciei energetice: evenimentul Brést	implicarea părților interesate locale	Toți

Métropole „Maison des sens” despre sărăcia energetică (noiembrie 2022)		
Manualul EPAH pentru diagnosticarea sărăciei energetice	implicarea părților interesate locale	Municipalități
7 pași practici pentru diagnosticarea sărăciei energetice – Ghidul de învățare al Centrului de consiliere pentru sărăcia energetică Tradus în toate limbile UE	implicarea părților interesate locale	Municipalități
Trusa de instrumente pentru solidaritatea energetică - Modalități practice pentru comunitățile energetice de a combate sărăcia energetică	implicarea părților interesate locale	Toți
Set de instrumente pentru consilierea proprietarilor de condominii / comunităților (în germană)	implicarea părților interesate locale	Mari posesori de proprietăți
Materiale, instrumente și strategii de comunicare pentru administratorii de proprietăți (în germană)	implicarea părților interesate locale	Specialiști în energie
Renovare cu consum zero de energie: Cum să implici utilizatorii	implicarea părților interesate locale	Consultanți energetici
Ghid suplimentar pentru dezvoltarea PAED în regiunea CEE	implicarea părților interesate locale	Municipalități
Materiale de formare CEESEU vol. 1	implicarea părților interesate locale	Municipalități
Materiale de formare CEESEU vol. 2	implicarea părților interesate locale	Municipalități
Rezumat al cursurilor regionale PANEL 2050 în Estonia	implicarea părților interesate locale	Profesioniști în energie

Un ghid pentru dezvoltarea strategiilor de renovare energetică a clădirilor	măsuri de renovare energetică	Municipalități
Ghid pentru autoritățile locale din Europa Centrală și de Est pentru dezvoltarea Pașapoartelor pentru Renovarea Clădirilor	măsuri de renovare energetică	Municipalități
Resurse germane pentru sprijinirea renovărilor	măsuri de renovare energetică	Municipalități
Recomandări de acțiuni pentru o renovare mai eficientă energetic a asociațiilor de proprietari de condominii (în germană)	măsuri de renovare energetică	Municipalități
Formare inovatoare privind renovările eficiente energetic ale clădirilor	măsuri de renovare energetică	Profesioniști în energie

Anexa 1: Linkuri online către sesiunea principală de formare

[Prezentarea **sesiunii de formare** este disponibilă pentru utilizare online aici](#) .

[Materialul **de formare pentru** participanți este disponibil online aici](#) .

[Chestionar pentru participanți](#)

[E-mail de recrutare](#)

[Exercițiu de pregătire](#)

Anexa 2: Chestionar privind nevoile de formare

Am dori să vă ajutăm în munca dumneavoastră de facilitare a renovării clădirilor și de combatere a sărăciei energetice.

Sondajul este alcătuit din 3 secțiuni și durează aproximativ 20-30 de minute pentru a fi completat:

- evaluarea capacității dumneavoastră și a obstacolelor existente,
- evaluarea cunoștințelor existente și
- preferința privind subiectele și formatele de formare.

Acest sondaj va ajuta la identificarea nevoilor de formare și a formatului de formare preferat, pentru a reflecta și a răspunde cel mai bine nevoilor dumneavoastră. Nu ezitați să includeți propunerile dumneavoastră suplimentare în câmpurile marcate cu „alte”.

Mulțumesc pentru completare!

* Indicați întrebarea obligatorie

1. Cum v-ați identifica?

Sunt un/o...

*Bifați toate variantele aplicabile.

- Reprezentant municipal
- Consultant energetic
- Administrator de clădiri
- Proprietarul imobilului
- Chiriaș
- Expert în energie
- Furnizor de servicii (construcții și clădiri)
- Altele:

2. Organizare

*Marcați un singur punct.

3. * Ați ales „Altele”? Vă rugăm să scrieți organizația dumneavoastră și tipul acesteia:

4. Numele dumneavoastră:

*

5. Cum ați estima capacitatea dumneavoastră* de a implementa proiecte de renovare a clădirilor?

*capacitatea înseamnă aici: cunoștințe și abilități legate de implementarea sarcinilor conexe

Marcați un singur punct.

Foarte scăzut

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Foarte ridicat

6. Cum ați estima capacitatea dumneavoastră* de a sprijini grupurile vulnerabile în procesul de renovare a clădirilor?

*Capacitatea înseamnă aici: cunoștințe și abilități legate de implementarea sarcinilor conexe.

Marcați un singur punct.

Foarte scăzut

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Foarte ridicat

7. Vă confrunțați cu obstacole în facilitarea renovării clădirilor în municipalitatea/țara dumneavoastră?

Marcați un singur punct.

Nu, deloc

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Da, destule

8. Cu ce obstacole vă confrunțați în facilitarea renovării clădirilor?

Bifați toate variantele care se aplică.

- Lipsa opțiunilor de finanțare
- Implicare scăzută a părților interesate
- Conștientizare scăzută a grupurilor țintă cheie
- Bariere legale
- Lipsa de încredere
- Organizarea complicată a procesului
- Alte:

9. Cu ce obstacole vă confrunțați în implicarea grupurilor vulnerabile ale populației în renovarea clădirilor?

Bifați toate variantele care se aplică.

- Lipsa opțiunilor de finanțare adecvate
- Organizarea procesului
- Atragerea interesului oamenilor
- Lipsa de încredere
- Fără (bani pentru) materiale de comunicare și conștientizare
- Alte:

10. Vă rugăm să luați în considerare cunoștințele dumneavoastră actuale despre următoarele subiecte și să oferiți o estimare.

Cât de familiarizat/ă ești cu diferitele tipuri de renovare a clădirilor?

Marcați un singur punct.

Deloc familiar

- 1

- 2
- 3
- 4
- 5

Foarte familiar

11. Cât de familiarizat(ă) sunteți cu diferite aspecte ale eficienței energetice a clădirilor?

Marcați un singur punct.

Deloc familiar

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Foarte familiar

12. Cum ați evalua cunoștințele dumneavoastră despre opțiunile de sprijin disponibile pentru renovarea clădirilor?

Marcați un singur punct.

Deloc familiar

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Foarte familiar

13. Cum ați evalua cunoștințele dumneavoastră despre instrumentele financiare disponibile pentru finanțarea renovării clădirilor?

Marcați un singur punct.

Deloc familiar

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Foarte familiar

14. Cum vă evaluați competența sau experiența în următoarele domenii:

Marcați un singur punct pe rând.

	Limitat	Adecvat	Avansat
Identificarea nevoilor: Recunoașterea nevoilor specifice și a priorităților gospodăriilor vulnerabile în proiectele de renovare a clădirilor.			
Navigarea resurselor: Familiaritate cu serviciile de sprijin, subvențiile și resursele disponibile pentru gospodăriile vulnerabile.			
Rezolvarea creativă a problemelor: Dezvoltarea de soluții inovatoare pentru a aborda provocările cu care se confruntă gospodăriile vulnerabile în timpul renovărilor.			

15. Vă rugăm să estimați nivelul dumneavoastră de experiență în următoarele domenii:

Marcați un singur punct pe rând.

	Limitat	Moderat	Extinsă
Organizarea de ateliere sau evenimente comunitare pentru a implica familiile vulnerabile în proiecte de renovare a clădirilor.			
Facilitarea dialogului și a parteneriatelor între părțile interesate pentru a promova incluziunea			
Colaborarea cu organizații locale, lideri comunitari sau agenții guvernamentale pentru a sprijini gospodăriile vulnerabile.			

16. Cum ați evalua capacitatea dumneavoastră de a implica diferite părți în renovarea clădirilor?

Marcați un singur punct.

Foarte scăzut

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Foarte ridicat

17. Cum ați evalua cunoștințele dumneavoastră despre procesul decizional pentru renovarea clădirilor?

Marcați un singur punct.

Foarte scăzut

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Foarte ridicat

18. Cât de la curent sunteți cu evoluțiile recente ale politicilor legate de renovarea clădirilor din țara dumneavoastră?

Marcați un singur punct.

Foarte conștient

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Deloc conștient

19. Cât de la curent sunteți cu evoluțiile recente ale politicilor legate de renovarea clădirilor în UE?

Marcați un singur punct.

Foarte conștient

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Deloc conștient

20. Cât de conștient sunteți de posibilitățile de finanțare suplimentară pentru proiectele legate de renovarea clădirilor și sărăcia energetică?

Marcați un singur punct.

Foarte conștient

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Deloc conștient

21. Vă rugăm să indicați nivelul dumneavoastră de confort în ceea ce privește următoarele abilități de comunicare: *

Marcați un singur punct pe rând.

	Sunt nou în asta	Cunosc niște tehnici	Sunt priceput în asta.
Ascultare activă: Demonstrarea empatiei și înțelegerii în timpul conversațiilor cu gospodăriile vulnerabile.			

Claritate în comunicare: Transmiterea informațiilor tehnice într-o manieră ușor de înțeles către public divers.			
Comunicare nonverbală: Conștientizarea limbajului corpului și a gesturilor în interacțiunile interpersonale.			
Rezolvarea conflictelor: Gestionarea dezacordurilor sau conflictelor cu sensibilitate și profesionalism.			

22. Cum ați evalua nivelul dumneavoastră de acord cu:

- Bifați toate variantele care se aplică.

	100% de acord	Sunt de acord într-o oarecare măsură	Nu prea mult
Am experiență în construirea de relații pozitive cu familiile vulnerabile, bazate pe respect și înțelegere reciprocă.			
Sunt obișnuit să demonstrez empatie față de provocările cu care se confruntă familiile vulnerabile.			
Pentru mine, prioritatea numărul unu este să respect diferențele culturale și să adaptez stilurile de comunicare în consecință.			

23. Vă rugăm să evaluați nivelul dumneavoastră de înțelegere sau experiență în următorul domeniu: *

	Limitat	Moderat	Competent
Cât de familiarizat(ă) sunteți cu provocările socio-economice cu care se confruntă gospodăriile vulnerabile?			
Cum ați evalua cunoștințele dumneavoastră despre nevoile și preocupările specifice ale gospodăriilor vulnerabile în proiectele de renovare a clădirilor?			

Cât de profundă este înțelegerea dumneavoastră asupra diversității și sensibilității culturale atunci când interacționați cu gospodăriile vulnerabile?			
--	--	--	--

24. Care sunt principalele subiecte pentru care considerați că aveți nevoie să vă crește cunoștințele, abilitățile și capacitățile pentru a vă îmbunătăți munca în domeniul renovării clădirilor?

Bifați toate variantele care se aplică.

- Comunicarea și implicarea grupurilor de populație vulnerabile
- Ghișee unice pentru renovarea clădirilor
- Opțiuni de finanțare pentru renovarea clădirilor
- Principalele evoluții ale politicilor pentru renovarea clădirilor
- Mecanisme de sprijin ale UE
- Cerințe legale și tehnice
- Rezolvarea conflictelor
- Alte:

25. Care sunt principalele subiecte pe care considerați că trebuie să le abordați pentru a vă crește cunoștințele, abilitățile și capacitățile pentru a vă îmbunătăți munca în domeniul sărăciei energetice?

Bifați toate variantele care se aplică.

- Comunicarea și implicarea grupurilor de populație vulnerabile
- Ghișee unice pentru sărăcia energetică
- Opțiuni de finanțare pentru reducerea sărăciei energetice
- Diagnosticarea sărăciei energetice
- Mecanisme de sprijin locale și naționale
- Implicarea părților interesate pentru reducerea sărăciei energetice
- Rezolvarea conflictelor
- Alte:

26. Care este modul tău preferat de a învăța?

*Bifați toate variantele care se aplică.

- Îmi place să învăț cu colegii
- Îmi place să ascult experți și să parcurg materiale dedicate.

- Îmi place să-mi folosesc abilitățile și să lucrez la proiecte reale.
- Îmi place să învăț în ritmul meu
- Învăț cel mai bine cu grafică și videoclipuri
- Trebuie să fac mai multe repetări ca să înțeleg pe deplin ce fac.
- Prefer să discut despre ce am învățat înainte să pun în practică ceva.
- Îmi place să experimentez: trebuie să încerc ce am învățat înainte să fiu convins că funcționează.
- Caut dovezi științifice, altfel cum știu dacă este adevărat ce aud?
- Prefer un format structurat, prestabilit, nu am timp să urmez procese autoadministrare.
- Alte:

27. Ești interesat să primești cunoștințe de la colegi, prin învățare reciprocă?

* Marcați un singur punct.

Absolut nu

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Foarte interesat/ă

28. Ce materiale de formare ar fi cele mai utile pentru dumneavoastră?

*Bifați toate variantele aplicabile.

- Prezentări
- Ghiduri / Foi de parcurs
- Pliante
- Videoclipuri / Înregistrări
- Curs online
- Jocuri de simulare
- Experiențe practice
- Sarcini bazate pe proiecte
- Vizite la fața locului
- Teme bazate pe probleme

- Dezbateri
- Ajutoare vizuale
- Alte:

Anexa 2: Reguli ale sesiunii de formare, scrisoare privind răspunderea și confidențialitatea

Reguli ale sesiunii de formare

Obiectivul **principal** al CEESEN-BENDER este de a crește capacitatea și a oferi sprijin proprietarilor și chiriașilor vulnerabili care locuiesc în blocuri de apartamente pe parcursul procesului de renovare energetică a clădirii. Evaluarea nevoilor în rândul profesioniștilor din domeniul energiei din țările proiectate a identificat interesul și nevoia de abilități sociale și non-tehnice îmbunătățite pentru lucrul cu comunitățile sociale vulnerabile. Formarea este însoțită de materiale informative și alte materiale de formare care susțin conținutul predat.

Obiective ale sesiunii de formare

1. Creșterea înțelegerii aspectelor sociale ale procesului de renovare a clădirilor
2. Analiza aspectelor etice ale lucrului cu populațiile vulnerabile, înțelegerea emoțiilor și experiențelor legate de sărăcia energetică.
3. Evidențierea importanței contextului cultural pentru comportamentele energetice
4. Înțelegerea surselor și cauzelor prejudecăților și scepticismului cu privire la procesul de renovare a clădirilor
5. Creșterea abilităților non-tehnice ale profesioniștilor și experților pentru lucrul cu grupuri sociale vulnerabile prin învățarea principiilor ascultării active și comunicării nonviolente

Cine oferă sesiunea de formare?

Formarea a fost concepută și livrată de xx/yyyy

Informații generale despre formatori:

Reguli în timpul sesiunii de formare

1. **Fiți punctual și pregătiți:** Sosiți la timp la toate sesiunile.
2. **Respectați formatorul și ceilalți participanți:** Arătați respect față de formator, vorbitori invitați și ceilalți participanți ascultând cu atenție, abținându-vă de la un comportament perturbator și menținând o atitudine pozitivă pe tot parcursul instruirii sau atelierului.
3. **Respectați diversitatea:** Tratați toți participanții cu respect și considerație, indiferent de mediul, experiența sau perspectivele lor.
4. **Fii de acord cu dezacordul:** acceptați feedback-ul colegilor participanți cu privire la opiniile dvs. și respectați varietatea realităților participanților.
5. **Urmați instrucțiunile și îndrumările:** Ascultați instrucțiunile furnizate de formator și urmați orice îndrumări sau reguli stabilite pentru formare sau atelier. Acest lucru este necesar pentru ca atelierul să se desfășoare fără probleme.
6. **Folosiți materialele și echipamentele puse la dispoziție pentru formare cu grijă și diligență**
7. **Abțineți-vă de la efectuarea de înregistrări video și/sau audio și de la fotografierea în spațiile de antrenament fără consimțământ.**
8. **Cereți clarificări atunci când este nevoie:** Dacă aveți întrebări sau aveți nevoie de clarificări cu privire la orice subiect abordat în timpul formării, nu ezitați să le cereți.
9. **Rămâneți implicat** pe tot parcursul formării.
10. **Luați cu dvs. cunoștințele și abilitățile.**

Răspundere și confidențialitate

1. Participanții și Furnizorul de formare vor păstra confidențialitatea și nu vor divulga, fără acordul prealabil în scris al Furnizorului de formare și al Cursanților, nicio informație personală dobândită în timpul Formării sau ca urmare a discuțiilor sau altor comunicări cu Furnizorul de Formare sau cu ceilalți Participanți.
2. Materialele de formare aferente acestui curs pot fi utilizate, dezvoltate în continuare și traduse în scopul proiectului CEESEN-BENDER. Conținutul, cum ar fi imagini, videoclipuri sau text, inclus în materialul de formare nu poate fi utilizat fără permisiunea autorilor în afara scopurilor CEESEN-BENDER.
3. Participanții sunt de acord să fie filmați sau fotografiați de către Formatori în scopuri de reportaj. Formatorii sunt obligați să solicite consimțământul informat în scris al Participanților în cazul în care orice videoclip sau fotografie realizată în timpul formării urmează să fie publicată.
4. Formatorii își rezervă dreptul de a refuza să ofere formare oricărui Participant și de a solicita ca Participantul să fie îndepărtat din facilitățile de formare în orice moment dacă, în opinia Formatorilor, Participantul este (i) inapt sau nepotrivit, din orice motiv, să participe sau să finalizeze Sesiunea de formare sau (ii) comportamentul Participantului este în vreun fel periculos, ofensator sau ar împiedica în alt mod desfășurarea corectă a formării.

Anexa 3. Material pentru stagieri

Materialul informativ a fost creat pentru a sprijini învățarea aprofundată în anumite module ale sesiunii de formare. [Materialul informativ poate fi vizualizat aici.](#)

Co-funded by
the European Union

Proiectul CEESEN-BENDER a primit finanțare din Programul Uniunii Europene pentru Mediu și Acțiune Climatică (LIFE 2021-2027) în baza acordului de grant nr. LIFE 101120994. Informațiile și opiniile prezentate în acest material sunt cele ale autorului/autorilor și nu reflectă neapărat opinia oficială a Uniunii Europene sau a CINEA. Nici Uniunea Europeană, nici autoritatea care a acordat finanțarea nu pot fi trase la răspundere pentru acestea ■ ■ ■